

Windows XP

Windows programı; bilgisayarın çalışmasını ve diğer birimlerini (*klavye, fare, ekran, yazıcı vb.*) tanıtan işletim sistemidir. Her program bir simge halindedir. Bu simgelere fare ile çift tıklamak suretiyle programlar kolayca çalıştırılabilirler.

Microsoft firması tarafından grafik tabanlı olarak hazırlanmıştır. Kişisel bilgisayarlar için Windows 3.1, Windows'95, Windows'98, Windows Millenium ve Windows XP işletim sistemleri bulunmaktadır. Biz kursumuzda en yaygın olan sürümü olan Windows XP işletim sisteminin kullanılmasını öğreneceğiz.

BİLGİSAYARIN AÇILMASI VE KAPATILMASI:

Bir bilgisayarı çalıştırmak için üzerindeki çalıştırma (Power) düğmesine basmak yeterlidir.

Windows XP (98, ME veya 2000 de olabilir) işletim sistemine sahip bir bilgisayarı açmak için "Kasa" üzerinde bulunan çalıştırma düğmesine basmak yeterlidir. Bilgisayarınız otomatik olarak açılacaktır.

Bilgisayarı kapatmak için, ilk önce çalışmakta olan bütün programlar kapatılmalıdır.

- Görev çubuğunun (ekranın en altındaki çubuk) solunda bulunan "Başlat" butonu tıklanır.
- Çıkan mönüden "Bilgisayarı Kapat" seçeneğine tıklanır.
- Ekrana gelen pencereden "Bilgisayarı Kapat" seçeneğinin seçilir.
- "Tamam" butonuna tıklanır. Artık bilgisayar kendisini kapatacaktır.

NOT: Eğer kullandığınız bilgisayarın kasası "AT" ise ekrana "Bilgisayarı Kapatabilirsiniz" yazısı gelir. Bu durumda bilgisayarı kapatmak için, açmak için kullandığınız düğmeye tekrar basmanız gerekmektedir.

WINDOWS XP İŞLETİM SİSTEMİ İLE YAPILABİLECEK İŞLEMLER:

1. WordPad veya Not defteri programlarını çalıştırarak yazı yazabilirsiniz.
2. Paint programını çalıştırarak resim çizebilirsiniz; Çizdiğiniz resme yazı yazarak ekleyebilirsiniz.
3. Hesap makinası programını çalıştırarak hesap işlemleri yapabilirsiniz.
4. Gerekli bağlantılarınız varsa telefon veya fax gibi kullanabilirsiniz.
5. İnternet hattına bağlanarak yurt içi veya yurt dışı her türlü haberleşmeyi; bilgi alış-verişini yapabilirsiniz.
6. Ortam yürütücüsü programı ile bilgisayarınızda yeterli program ve donanım varsa bilgisayarınıza ses ve görüntü kaydedebilirsiniz.
7. Kaydedilmiş sesleri dinleyebilirsiniz. (müzik cd'si); kaydedilmiş görüntüleri (video, oyun, film vb. cd'leri) seyredebilirsiniz.
8. Ayrıca Windows'98 işletim sistemi altında çalışan bir çok programlardan yararlanabilirsiniz. Bunlardan bazıları:
  - a. Bilgisayarınıza ses kartı ve radyo kartı ekleyerek radyo olarak kullanabilirsiniz
  - b. Bilgisayarınıza ses kartı ve televizyon kartı ekleyerek televizyon olarak kullanabilirsiniz.
  - c. Yazım, çizim vb. programlar açısından çok zengin olan Office'2000 ile çok geniş amaçlı resim çizilebilir, yazı yazılabilir, hesaplama işlemleri vb. işlemleri yaptırabilirsiniz.

d. Özel programlar kullanabilirsiniz. Bunlara örnek: AutoCad, Bilsa vb.

A. MASA ÜSTÜ

Ekranında gördüğümüz tüm işlemlerin gerçekleştirildiği görüntüdür. Üzerinde her zaman çalışmaya hazır bulunan programlara ait simgeleri bulundurur. Şimdi sırayla masa üstünde bulunanları inceleyelim.

a) Bilgisayarım: Bilgisayara bağlı yan ünitelerin ve sürücülerin bir arada gösterildiği pencereyi temsil eder. Bilgisayarın kaynaklarına en kısa zamanda ulaşmanın yolu bilgisayarım nesnesidir.

Bu nesneye çift tıkladığında sağ yanda görülen pencere açılır. Bu pencerede görülen:

A:	→	Disket (FDD) sürücüyü
C:	→	Sabit (HDD) sürücüyü
D:	→	Sabit (HDD) sürücüyü
E:	→	Sabit (HDD) sürücüyü
F:	→	Sabit (HDD) sürücüyü
G:	→	CD-Writer sürücüyü
H:	→	CD-Rom sürücüyü
I:	→	Flash Bellek sürücüsünü gösterir.

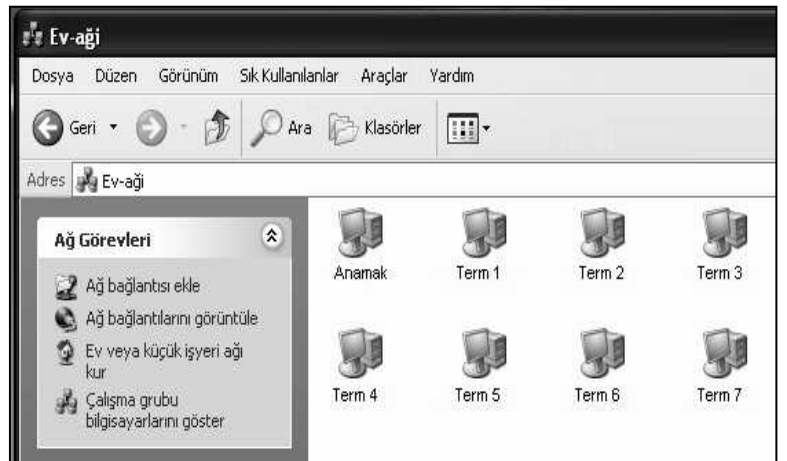
b) Ağ Bağlantılarım:

İster fiziksel olarak ağ konumunda, ister uzaktaki bir konumda bulunun, ağ kaynaklarına ve işlevlerine erişim kazanmak için kullanabileceğiniz

Sabit Disk Sürücülere

Çıkarılabilir Depolama Birimli Aygıtlar

bir bileşendir. Ağ Bağlantıları klasörünü kullanarak, bağlantıları oluşturabilir, yapılandırabilir, depolayabilir ve izleyebilirsiniz.

Örneğin laboratuardaki makinelerden “Anamak” a ulaşmak için önce Masaüstü’nden “Ağ Bağlantıları” simgesi tıklanır. Ekranaya gelen pencerenin solundan “Çalışma grubu bilgisayarlarını göster” seçeneği tıklanır. Üstteki resimde de gördüğümüz gibi ağıma bağlı olan bilgisayarlar görülecektir. Bunlardan herhangi biri tıklanarak iletişim kurulabilir.

c) Geri Dönüşüm Kutusu: Silinen dosyaların geçici olarak tutulduğu yerdir. Silme işleminden vazgeçilmesi halinde geri dönüşüm kutusunun mönü seçenekleri kullanılarak dosya ve klasörler kolayca geri alınabilir.

Silinen dosyayı geri alabilmek için önce “Geri dönüşüm kutusu” tıklanır. Ekranaya Geri dönüşüm kutusu penceresi gelecektir. Önce geri alacağımız dosya veya dosyaları seçeriz. Dosya mөнüsünden “Geri yükle” seçeneği tıklanarak geri alma işlemi tamamlanır.

Geri dönüşüm kutusunu boşaltmak için ise “Geri dönüşüm kutusu” tıklanır. Ekranaya gelen Geri dönüşüm kutusu penceresinin Dosya mөнüsünden “Geri Dönüşüm Kutusunu Boşalt” seçeneği tıklanarak boşaltma işlemi tamamlanır.

d) Belgelerim: Belgelerim klasörü kişisel klasörünüzdür. Bu klasör, özelleştirilmiş iki kişisel klasör içerir: Resimlerim ve Müziklerim. Kişisel klasörlerinizi herkesin kullanımına açabilir veya içindeki dosyalara sizden başka kimsenin erişememesini sağlamak için özelleştirebilirsiniz. Oluşturduğumuz dosyalar aksi belirtilmedikçe bu klasörde depolanırlar.

Windows, bilgisayardaki her kullanıcı için kişisel klasörler oluşturur. Bilgisayarı birden fazla kişi kullanıyorsa, her kişisel klasör kullanıcının adıyla belirtilir. Örneğin, Mümin ve Alim aynı bilgisayarı kullanıyorsa, iki kişisel klasör kümesi bulunur: Mümin’in Belgeleri, Müzikleri ve Resimleri ile Alim’in Belgeleri, Müzikleri ve Resimleri. Mümin bilgisayarda oturum açtığında, kendi kişisel klasörlerini Belgelerim, Resimlerim ve Müziklerim olarak, Alimin’kileri ise Alim’in Belgeleri, Alim’in Resimleri ve Alim’in Müzikleri olarak görür.

Windows, diğer kullanıcılarla paylaşmak istediğiniz dosyalar için de bir Paylaşılan Belgeler klasörü sağlar. Belgelerim klasörü gibi, Paylaşılan Belgelerim klasörü de Paylaşılan Resimler ve Paylaşılan Müzikler klasörlerini içerir. Bu klasörler, bilgisayarınızı kullanan diğer kullanıcılarla paylaşmak istediğiniz resimler ve müzikler içindir.

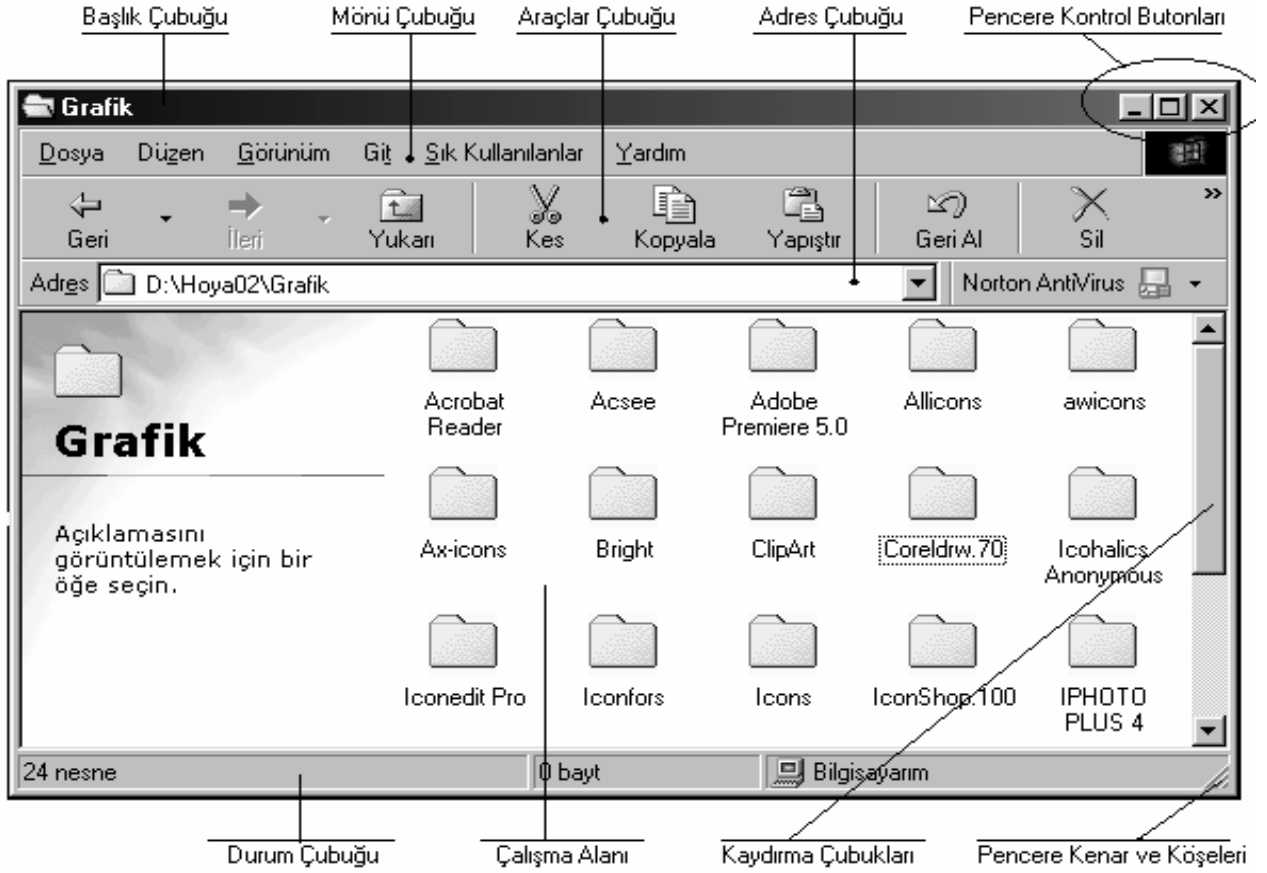
Kişisel klasörlerinize veya Paylaşılan Belgeler, Müzikler ve Resimler klasörlerinize erişmek için Windows Gezgini’ni kullanabilirsiniz. Windows Gezgini’ni başlatmak için **Başlat’ı** tıklatın, **Programlar’ın** ve **Donatılar’ın** üzerine gelip **Windows Gezgini’ni** tıklatın.

Masaüstünü temiz tutma

Kullanmadığınız kısayolları masaüstünüzden kaldırmak için Masaüstü Temizleme Sihirbazı’nı kullanırsınız. Sihirbaz otomatik olarak 60

günde bir çalışır veya istediğinizde, sihirbazı kendiniz başlatabilirsiniz. Bunun için “Masaüstü”nün boş bir yerine fare ile sağ tıklanır. Çıkan pencereden “Simgeleri yerleştir / Masaüstünü temizleme sihirbazını çalıştır” seçenekleri seçilmelidir.

B. WINDOWS PENCERESİNİN KISIMLARI:

Windows işletim sistemi adından da anlaşılacağı gibi pencereler üzerine kurulu bir işletim sistemidir. Bu işletim sistemindeki tüm pencereler, kullanım özellikleri yönüyle birbirlerine benzerler.

İyi bir bilgisayar kullanıcısı pencerede kullanılan simgelerin ne anlama geldiğini çok iyi bilmelidir.

Şimdi sıra ile pencerenin bölümlerini ve burada yer alan simgelerin görevlerini öğrenelim.

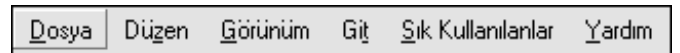
a) **Başlık Çubuğu:**

Pencerenin en üstünde yer alır. Başlık çubuğunun rengi o an o pencerenin aktif olup olmadığını belirler. Örneğin başlık çubuğunun rengi lacivert (standart ayarlarda) renkte ise, o pencere aktif durumdadır. Eğer gri renkte ise pencere pasif durumda demektir. Bir pencereyi başlık çubuğundan tutarak (farenin sol tuşu ile) istediğimiz yere taşıyabiliriz.

Başlık çubuğunun solunda o an açık bulunan klasörün adı yer alır. Sağında ise boyut düğmeleri yer alır. Bu düğmeler tek tıklama ile çalışırlar.

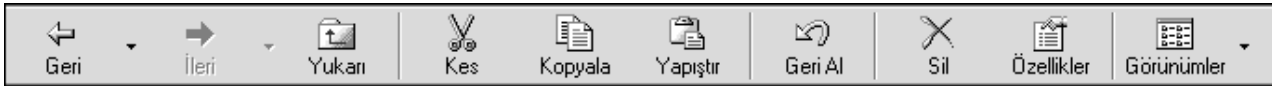
- Pencerenin "Görev Çubuğu"na simge olarak küçülmesini sağlar.
- Pencerenin "Tam ekran" dan daha küçük bir pencerede görülmesini sağlar.
- Pencerenin "Tam ekran" büyüklüğünde olmasını sağlar.
- Pencerenin kapatılmasını sağlar.

b) **Mönü Çubuğu:**

Başlık çubuğunun hemen altındadır. Çalışmakta olan uygulamaya ilişkin yapılacak işlemleri içeren komutlar yer alır. Bu çubuk üzerinde sağ yanda görülen mөнüler yer alır.

c) Araç Çubuğu:

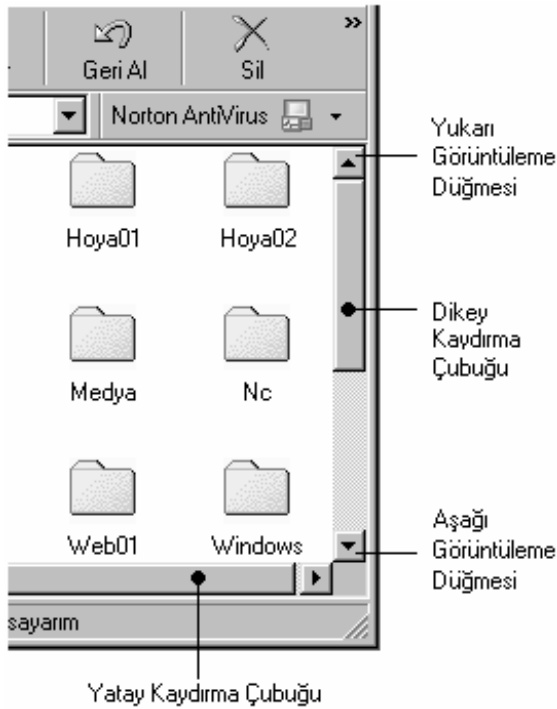

Mönü çubuğunun altında yer alır. Mönü çubuğunda yer alan seçeneklerden çok kullanılanları bu çubuk üzerinde yer alır. Bu simgeler de tek tıklama ile çalışırlar.

d) Durum Çubuğu:

Pencerenin en altında bulunur. Aktif olan sürücü içerisinde yer alan dosya/klasör sayısını ve bunların ne kadar yer kapladıklarını gösterir. Ayrıca işaretli olan dosya sayısı ve toplam büyüklükleri hakkında bize bilgi verir.

e) Kaydırma Çubukları:

Pencerede bulunan dosya ve klasörlerin tamamının görüntülenemediği zamanlarda, pencerenin sağında ve altında oluşan çubuklardır. Sağ taraftaki çubuğa "Dikey Kaydırma Çubuğu", alttakine ise "Yatay Kaydırma Çubuğu" adı verilir.

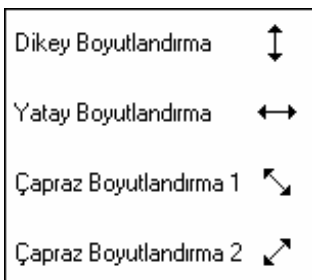
O an için pencere içerisinde görülemeyen simgeleri görebilmek için iki yol vardır.

Bunlardan birincisi: Kaydırma çubuğunun yanlarında bulunan "Görüntüleme Düğmeleri" ni tıklamak. Bu işlem pencerenin içindeki simgelerin yavaş yavaş kayarak görüntülenmesini sağlar.

İkincisi ise "Kaydırma Çubuğu" nun farenin sol tuşuyla ileri ve geri sürüklenmesi. Bu durumda görüntülenemeyen simgeler çok hızlı bir biçimde yer değiştirirler.

f) Pencere Kenar ve Köşeleri:

Windows 98'in en önemli özelliklerinden birisi de pencere büyüklüklerinin sabit olmamasıdır. Yani pencereler daraltılıp genişletilebilirler. Bir pencereyi daraltıp, genişletebilmek için o pencerenin kenar ve köşelerinden faydalanılır.

Fare imleci pencere kenarlarına gelindiğinde yandaki şekilde "Dikey boyutlandırma" veya "Yatay boyutlandırma" şekillerini alır.

Köşelere gelindiğinde ise "Çapraz boyutlandırma1" ve "Çapraz boyutlandırma2" şekillerini alır. İmleç yukarıda belirtilen şekillerden birine dönüştüğünde farenin sağ imleci basılı tutularak ok yönünde sürüklenir. Bu işlem sonucunda penceremiz küçülecek veya büyüyecektir.

C. GÖREV ÇUBUĞU

Masa üstünün en altında yer alan ve üzerinde çeşitli simgelerin bulunduğu çubuktur. Üzerindeki bölümleri kısaca inceleyelim.

1. Başlat Butonu: Bu düğme Görev Çubuğu'nun en solunda bulunur. Tıklanıldığında "Başlat Mönüsü" adı verilen bir mönü açılır. Bilgisayarda yer alan birçok programa bu mönüden ulaşmak mümkündür .

2. Çalışmaya hazır programlar: Bu bölümde tek tıklama ile çalışabilecek, bilgisayar kullanma sırasında sık kullanma ihtiyacı hissettiğimiz programların simgeleri bulunur. Bunlar *Internet Explorer*, *Outlook Express* ve *Masa Üstünü Göster*'dir.

Internet Explorer internete bağlı durumda iken web sayfalarının görüntülenmesini sağlar.

Outlook Express ise elektronik posta gönderme ve alma işlemlerini gerçekleştirmesini sağlar.

Masa Üstünü Göster butonuna basıldığında o anda çalışmakta olan bütün programlar simge durumunda görev çubuğuna indirilerek masa üstünün boş olarak görüntülenmesini sağlar.

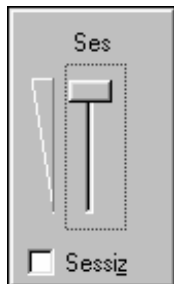
3. Çalışmakta olan programlar: Açılmış olan bütün programların isim ve simgeleri, o program kapatılıncaya kadar burada yer alır. Simge durumuna indirgenmiş olan programları tekrar pencere olarak görüntüleyebilmek için bu simgelere tıklamak yeterlidir.

4. Bildirim Alanı: Perde gerisinde çalışmakta olan programların simgelerinin bulunduğu yerdir. Standart olarak, *Görev zamanlayıcısı*, *Tarih ve saat özellikleri*, *Ses Denetimi*, *Klavye dili yer almaktadır*.

Görev zamanlayıcısı, Bilgisayarımızda otomatik olarak yapılması gereken çalışmaların yapıldığı programı açar.

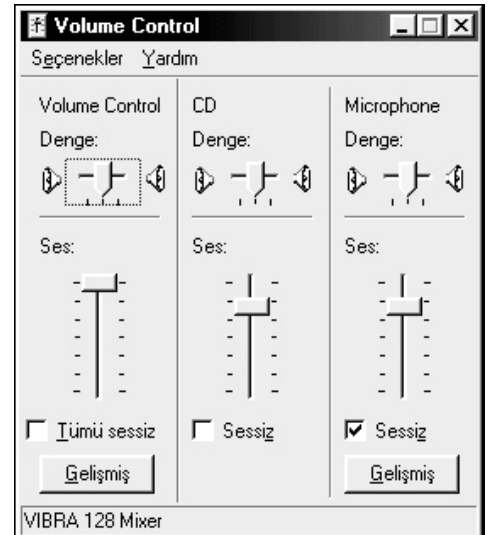
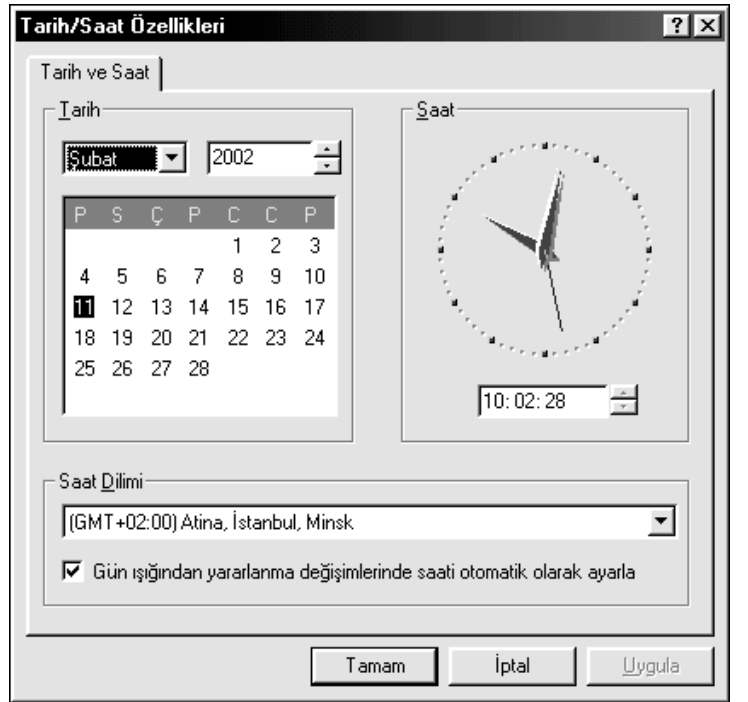
Tarih ve saat özellikleri ise gerçek zaman bilgilerinin bilgisayarımıza girmemizi sağlar.

Ses Denetimi, ses kartı olan bilgisayarlarda bulunur. Tek tıklanıldığında sağdaki küçük ekran belirir ve burada bulunan sürgü yukarı ve aşağı doğru hareket ettirildikçe hoparlörden elde edilen sesin şiddeti artar veya azalır.

Eğer bu simgeye çift tıklanacak olursa sağ tarafta bulunan pencereye benzer bir pencere ekrana gelir. Burada daha detaylı ayarlar yapmak mümkündür.

Klavye dili simgesine tıklanıldığında sağ tarafta görülen pencere ekrana gelir. Bu

pencereden bilgisayarınızda kullanmak istediğiniz klavye dilini seçebilirsiniz.

D. GÖRÜNTÜ ÖZELLİKLERİ:

Bilgisayarımızın ekranı ile ilgili ayarlar, Ekran koruyucu, Görünüm, Etkiler, Web ile ilgili ayarların yapılabildiği uygulamadır.

Bu uygulamayı çalıştırabilmek için masa üstünde boş bir yere farenin sol tuşuyla tıklayınız. Çıkan münüden “Özellikler” i seçiniz. Üzerinde sekmeler bulunan bir pencere ekrana gelecektir. Şimdi bu sekmelerin kullanılmasını öğrenelim.

1. Temalar: Temalar, arka plan, ekran koruyucusu, simgeler, pencereler, fare imleçleri ve sesler gibi tüm masaüstü özelliklerini etkileyen sekmedir..

Bilgisayarı farklı kullanıcı hesapları olan birden çok kişi kullanıyorsa, her biri ayrı bir tema seçebilir. Farklı tema seçmek için:

1. Denetim Masası'nda Görüntü'yü açın.
2. Temalar sekmesindeki **Tema** alanında yeni bir temayı tıklayın.

2. Masaüstü: Masa üstüne yerleştirilecek duvar kağıdının (ekranda görünen resim) belirlendiği yerdir. Arka plan penceresinde bulunan herhangi bir resmi seçebileceğimiz gibi, sağ tarafta bulunan “Gözet” seçeneği de tıklanarak Bilgisayara kaydedilmiş herhangi bir resim de seçilebilir.

Bu iş için aşağıdaki uzantıları taşıyan dosyaları kullanabilirsiniz: .bmp, .gif, .jpg, .dib, .png, .htm. Resmin ekrana düzgün yerleşimini sağlayabilmek amacıyla, Konum listesinden, Ortala, Döşe veya Genişlet seçilebilir.

3. Ekran Koruyucu: Bilgisayarda belli bir süre işlem yapılmadığında ekrandaki çalışmanın gizlenmesi için ekranın herhangi bir görüntü ile kaplanması işlemidir. Bu pencere bu işlem için ilgili ayarların yapıldığı yerdir. Sol tarafta bulunan “Ekran Koruyucusu” penceresinden kullanılmak istenen koruyucu program seçilir. Daha sonra bu koruyucunun ne kadar zaman sonra devreye gireceği ve koruyucu ile ilgili diğer özellikler ayarlanır.

4. Görünüm: Masaüstü ve münülerin yazı tipi, rengi ve boyutlarıyla ilgili ayarların yapıldığı yerdir.

Pencere görünümünde değişiklik yapmak için:

- “Pencere ve düğmeleré den seçim yapılır.
- Renk düzeninden seçim yapılır.
- Yazı tipi boyutu belirtilerek ayarlama işlemi tamamlanır.
Şayet daha detaylı bir ayarlama yapmak istiyorsak; Sağdaki “Gelişmiş” butonu tıklanarak yapılabilir.

5. Ayarlar: Ekranınızın renk ayar ve çözünürlüklerini buradan yapabilirsiniz.

“Renkler” penceresinde 16 Renk, 256 Renk, Yüksek Renk (16 bit) ve Gerçek Renk (32 bit) seçenekleri vardır. Eğer ekran kartı tanıtılmamışsa burada sadece 16 Renk seçeneği görülecektir.

“Ekran Alanı” büyük resimlerin ekranda görülebilmesi ve bazı çalışmaların tam ekran yapılarak tamamının görülebilmesi için ekran ölçüleri değiştirilebilir. Unutmamamız gereken alan ölçüsü büyüdükçe ekrandaki simge ve yazıların küçüleceğidir. Günümüzde çoğunluk olarak 800x600 çözünürlük kullanılmaktadır. Yapılan ayarların etkili olması için “Tamam” butonuna basmayı unutmayınız. Ekran biran için kararip yeniden boyutlandırılacaktır. Ekran masaüstünün yeniden boyutlandırıldığı, yeni ayarların saklanıp istenip-istenmediği sorulacaktır. Bu soruyu “Evet” le geçiniz.

E. WINDOWS'TA ALANLAR, MENÜLER, SEÇİM YAPMAK

a. Pencereleerde Sekmeler

Bir konu ile ilgili farklı seçenekleri bir pencerede farklı ekranlarda toplamak amacıyla sekmeler düşünölmüştür. Sekmeler fare ile seçilebilir. Klavyeden Ctrl + Sekme(Tab) tuşu aracılığıyla sekmelerde gezilir.

Aşağıdaki ölçütlerden biri ya da tümüyle arama yap.

Dosya adının tamamı ya da bir kısmı:

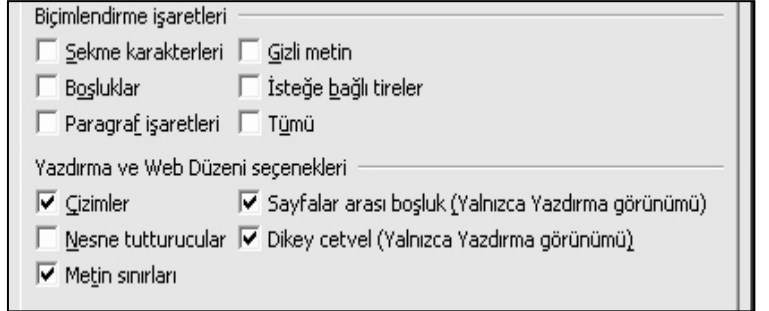
Dosyadaki sözcük ya da deyim:

b. Metin Kutuları

Serbest bilgi girilmesi gereken alanlar için düşünölmüştür. Klavyeden isteğe göre veri girilir. Resimdeki "Arama Yardımcısı"nda dosya adı, dosyada geçen sözcük alanları bu tür metin girişi yapılan alanlara örnektir.

c. Onay Kutucukları

Bir sekme ya da pencerede birden fazla seçme ya da seçmeme olanağı sunacak şekilde düşünölmüştür. Seçilenler bir onay imi ( ) ile gösterilir. Hiçbiri, biri, birden fazlası ya da tümü seçilebilir. Resimde "Adres çubuğunda tam yolu görüntüle" ile başlayan, "Gezgin Klasörleri listesinde basit klasör görünümü görüntüle" ye kadar olan seçenekler "Onay Kutucukları"dır.

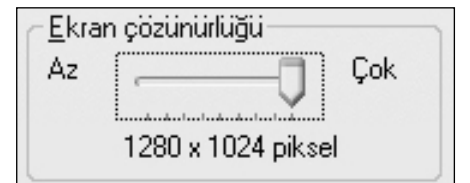

d. Açılan Menüler

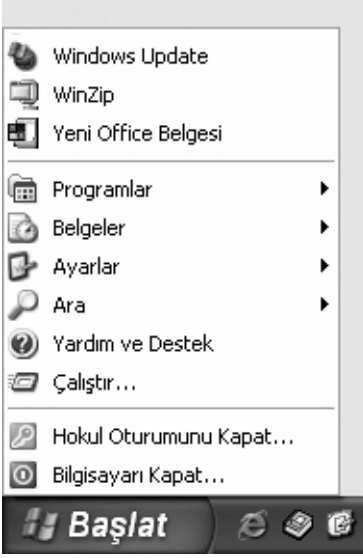
Belli sayıda seçeneğin yer aldığı menüler için olarak görüntüye gelen seçeneğin yanında yer alan tüm seçenekler açılan menüde listelenir.

e. Seçim Sürgüsü

Çok az sayıdaki seçenek arasında, kapı surgusune benzer bir şekilde hareket eden seçim sürgüsü ile seçim yapılır. Görüntü özelliklerindeki ekran çözünürlüğü seçimi bu tür bir sürgüyle yapılır.

F. BAŞLAT MÖNÜSÜ

Başlat mөнüsünden programları başlatmak için ekranın sol alt köşesinde bulunan “Başlat” butonu üzerine fare ile tıklamak gerekir. Bu tıklamadan sonra sağ yanda görölen mөнü ekrana gelir.

NOT: Bu mөнünün ekrana gelmesi için klavyenin üzerindeki “Windows” tuşlarına da basabilirsiniz.
Başlat mөнüsünde bulunan seçeneklerin görevlerini inceleyelim.

g) Bilgisayarı kapat:

Bilgisayarı kapatmaya, yeniden açmaya veya geçici olarak çalışmaya ara vermeye yarar (Beklemeye) imkan verir.

Beklemeye almak:

Beklemeye al seçeneği ekranın geçici bir süre

kapatılmasını sağlar. “Enter” tuşuna basıldığında veya farenin sol tuşuna tıklanıldığında açma işlemi otomatik gerçekleşir.

Bilgisayarı Kapatmak: Bilgisayarı Kapat seçeneği üzerine tıklanıldığında, yanda görölen Bilgisayarı Kapat iletişim kutusu ekrana gelecektir. Burada bilgisayar kapatmak için Tamam, kapatma işleminden vazgeçmek için İptal tıklanmalıdır. Tamam tıklanıldığında Şimdi Bilgisayarınızı Kapatabilirsiniz mesajı gelince de bilgisayar Power düğmesinden kapatılır. (NOT: Yeni sürüm ATX kasa bilgisayarlarda kapanma otomatik gerçekleşir).

Bilgisayarı Yeniden başlatmak: Yeniden başlat seçeneği tıklanıp Tamam butonuna basıldığında ise bilgisayar kapatılıp yeniden açılacaktır.

h) Oturumu kapat:

Mevcut oturum kapatılır ve açık olan programlar kapatılarak yeniden Windows'a dönölür.

i) Çalıştır:

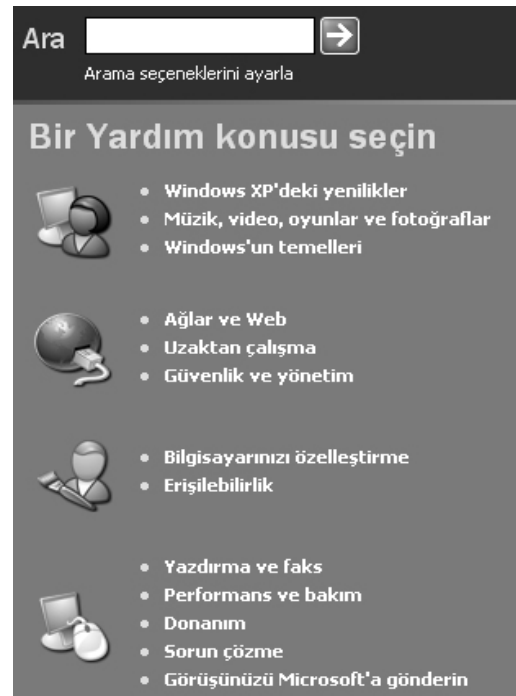
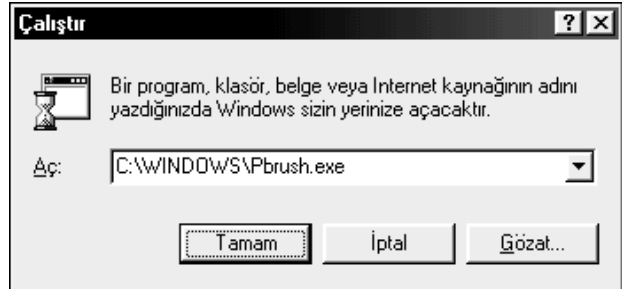
Çalıştırılması istenen programın yol ve adının yazılarak doğrudan çalıştırılmasını sağlar. Bu seçenek seçildiğinde sağ yanda görölen pencere ekrana gelecektir. Bu pencereye doğrudan programın adres ve adı yazılarak (örneğin c:\windows\pbrush.exe) Tamam butonuna basılır.

Şayet çalıştırmak istediğimiz programın adresini bilmiyorsak Gözet... butonu tıklanarak çalıştırılacak dosya bulunur. Pencerenin sağ alt köşesinde bulunan Aç butonu tıklanır. Dosyanın ad ve adresinin Çalıştır penceresine yazıldığı görölür. Tamam butonuna basılarak programın çalıştırılması sağlanır.

j) Yardım:

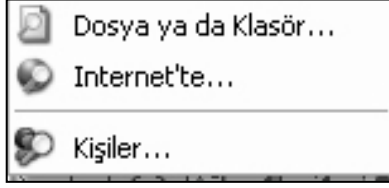
Bu seçenek seçildiğinde sağ yanda görölen pencere ekrana gelir. Sol tarafta yardım alınacak konular bulunmaktadır. Yardım istenen konu bu alandan seçilir. Seçilen konu hakkındaki yardım bilgisi pencerenin sağ tarafındaki alanda belirecektir.

Örnek: Bilgisayarınızı araştırma / Klavye kısa yolları hakkında yardım alalım.

k) Ara:

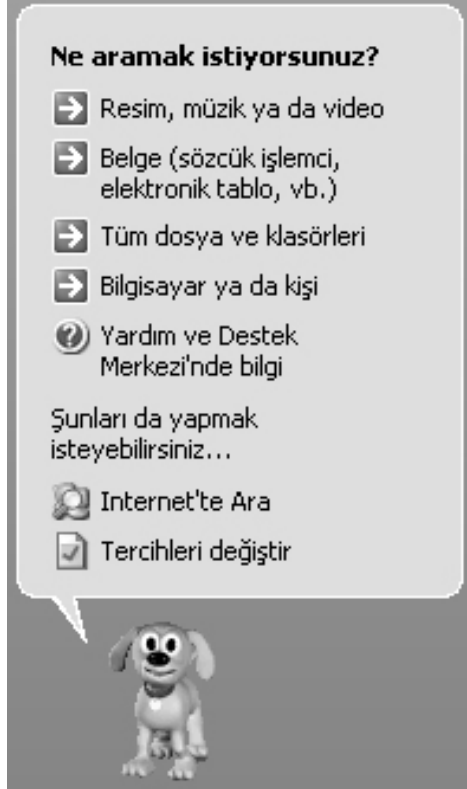
Windows'ta yolu bilinmeyen bir dosya ya da klasöre ulaşmak için Başlat menüsünde yer alan "ara" seçeneğinden yararlanılır.

Bu seçenek seçildiğinde aşağıda görülen mönü ekrana gelir.

İnternette... seçeneği İnternet ortamında web sitesi aramaya yarar.
Kişiler... seçeneği **Adres Defteri**'nde kişi aramaya yarar.

Dosya ve Klasörler... seçeneği bulamadığımız dosya ve klasörlerin nerede olduğunu bulmaya yarar.

Açılan pencerede "Ne aramak istiyorsunuz?" sorusunun altında yeşil ok simgeleriyle 4 seçenek sunulur.

- Resim, müzik ya da video
- Belge (sözcük işlemci, elektronik tablo, vb.)
- Tüm dosya ve klasörleri
- Bilgisayar ya da kişileri

Yapacağınız arama "Resim, müzik ya da video" ise birinci seçenek, "Belge" ise ikinci seçenektan dosyanın adı ya da adının bir bölümü ile istediğiniz dosyaya ulaşabilirsiniz.

Üçüncü seçenek ile bilgisayarınızdaki tüm dosyaları adı, uzantısı ya da bunlardan bir bölümünü yazarak aratabilirsiniz. Örneğin, arayacağımız dosyanın WinZip programı ile sıkıştırılmış olduğunu biliyorsak *.zip yazarak yalnızca uzantısı ZIP (WinZip ile sıkıştırılmış dosya uzantısı) olan dosyaların listelenmesi sağlanır.

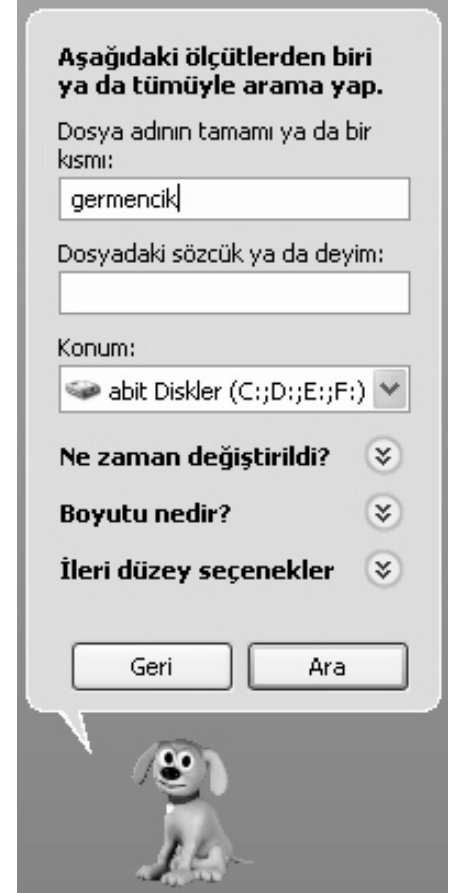
Dosyanın içinde geçen sözcüklerin kimilerini biliyorsak, "Dosyadaki sözcük ya da deyim" alanına yazarak listelenecek dosyaların azalması sağlanır. Örneğin, Üniversite

Rektörlüğüne sunulmak üzere hazırlanmış bir dilekçe söz konusu ise, "Adnan Menderes Üniversitesi Rektörlüğüne" başlığı belgede yazılmıştır. Buradan yola çıkarak bu alana yazılan veri yalnızca bu sözcüklerin geçtiği dosyaların listelenmesini sağlayacaktır.

Daha hızlı sonuç alabilmek için geçerli konumu ya da yolu bilmek, öngörmek gerekir. Konum seçeneğinden Disket, sabit sürücüler ya da klasör seçilir.

Ara seçeneğinde bu tür verilerin elimizde olmadığı ya da diğer verilerle birlikte işimizi kolaylaştıracak başka verilerin olma olasılığı da düşünülmüştür. "Ne zaman değiştirildi?" seçeneğinde oluşturulma, değiştirme ya da son erişim tarihine göre arama yapma olanağı sunulmuştur. Adı, uzantısı, yolu gibi hiçbir verisi hatırlanmayan, ancak Cumhuriyet Bayramına ilişkin bir konuşma metni olduğu bilinen dosyayı aratmak gerektiğinde, erişim tarihi Cumhuriyet Bayramından önceki 10 gün içinde olduğu düşünülerek tarihe göre arama kullanılır. Erişim tarihi 19/10 ile 29/10 arasında olan dosyalar aratılarak dosyaya ulaşılır.

"Boyutu nedir?" seçeneği belirttiğiniz boyuttan büyük ya da küçük dosyaları arama seçeneği sunar.

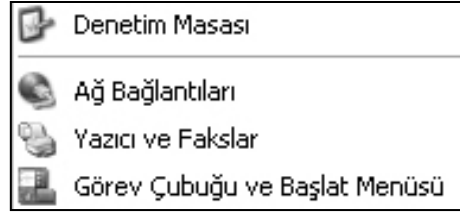

1) Ayarlar:

Ayarlar seçeneği seçildiğinde ekrana sağ yanda görülen pencere gelir. Bu penceredeki seçenekleri sıra ile inceleyelim.

1) Denetim Masası:

Bu mönü bilgisayarımızdaki tüm ayarlarının yapıldığı yerdir. Örneğin bilgisayarımızda kullandığımız fare ve klavyenin tür ve ayarları, ağ ayarları, güç ayarları, modem ve görüntü ayarları hep bu mönüden gerçekleştirilir.

Denetim Masası Simgeleri

Seçenekler	İşlevleri
Ağ Bağlantıları	Ağ düzenlemeleri.
Bölge ve dil seçenekleri	Ülke, dil, para birimi, tarih ve saat biçimi düzenlemeleri ve diller sekmesinde klavye dili seçimi
Erişilebilirlik Seçenekleri	Özrümlü kullanıcıların bilgisayarı kolay kullanabilmeleri için klavye, ses, görüntü birimi, fare düzenlemeleri.
Fare	Fare ile ilgili düzenlemeler (sağ düğme, sol düğme kullanımı değiştirme, Fare işaretçileri vb.).
Görüntü	Arka plan, Masaüstü, Ekran Koruyucu, Çözünürlük gibi görünüme ilişkin düzenlemeler.
Klavye	Klavyeye ilişkin donanım ve hız gibi düzenlemeler.
Program Ekle/Kaldır	Yeni programların kurulumu ya da kurulu programların kaldırılması, Windows bileşenlerinin kurulup kaldırılması.
Sistem	Sisteme ilişkin donanımlar, sürücüler, işletim sistemi bilgileri, bellek ile ilgili bilgi ve düzenlemeler.
Tarih/Saat	Tarih, saat ve saat dilimi düzenlemeleri.
Yazı Tipleri	Yazı tiplerinin görüntülenme, eklenme ve kaldırılma.
Yazıcılar	Yeni yazıcı tanımlamak, tanımlı yazıcılarda değişiklikler ve tanımlı yazıcıların kaldırılması.
Yeni Donanım Ekle	Sisteme yeni donanım eklenmesi.

2) Ağ Bağlantıları

İster fiziksel olarak ağ konumunda, ister uzaktaki bir konumda bulunun, ağ kaynaklarına ve işlevlerine erişim kazanmak için kullanabileceğiniz bir bileşen.

Ağ Bağlantıları klasörünü kullanarak, bağlantıları oluşturabilir, yapılandırabilir, depolayabilir ve izleyebilirsiniz.

3) Yazıcı ve fakslar:

Bir bilgisayarda aynı anda birden fazla çıkışı, çıkışı dağıtan aygıtlarla ya da ağ üzerinden paylaşılanlarla birden fazla yazıcı yüklenebilir.

Yeni bir yazıcı yüklemek için Başlat Menüsündeki "Yazıcı ve Fakslar" seçeneğinde yer alan ortak görevler bölümündeki "Yazıcı ekle" seçeneği kullanılır. Bir bilgisayarda yüklü birden fazla yazıcı olduğunda çıktının hangi yazıcıya

yönlendirileceği önceden belirlenir. Böylece kullanılacak yazıcının düzenlemeleri ve yazılımı ile çıktı hazırlanır.

En büyük boyutu A4 (21 cm. - 29,7 cm.) kağıt olan bir yazıcı seçiliyken, A3 (29,7 cm. - 42 cm.) kağıt boyutlu bir belge hazırlamakta sorunlarla karşılaşılır. Bu sorunları yaşamamak için çıktı alınacak yazıcı yazıcılar klasöründe seçilerek Dosya mөнüsünden "Varsayılan Olarak Belirle"nir

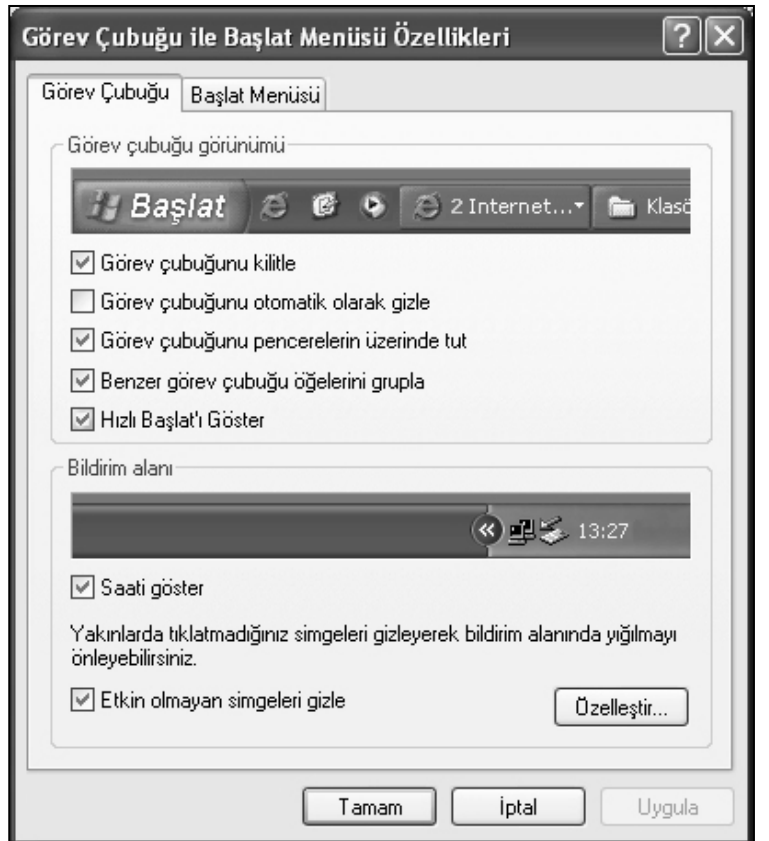
NOT: Word ve Excel programlarında yapılan çalışmaların **Baskı Önizleme**'sini yapabilmek için mutlaka bir yazıcının tanıtılmış olması gereklidir.

4) Görev Çubuğu ve Başlat Mөнüsü...

Bu seçenek seçildiğinde sağ yanda görünen **Görev Çubuğu Özellikleri** penceresi ekrana gelir. İki sekmeden oluşmuştur.

Sol taraftaki **Görev Çubuğu seçenekleri** önündeki kutucukları işaretleyerek seçebilir veya işareti kaldırarak seçimi iptal edebiliriz.

Sağ tarafta bulunan **Başlat Mөнüsü Programları** sekmesinden öncelikle **Başlat Mөнüsü** veya **Klasik Başlat Mөнüsü** seçimi yapılır. Daha sonra **Özelleştir** seçeneği tıklanarak bu seçeneğin alt seçeneklerine ulaşılır.

m) Belgeler:

Başlat mönüsünde belgeler seçeneği son açılan 15 dosyanın listesini verir. Sık Kullanılan dosyalara kısa aralıklarla yeniden ulaşmak isteneceği düşünülerek Başlat mönüsünde bu seçenek oluşturulmuştur. Kullanılan belgelerin adresini içeren kısayollardan oluşan bir mönüdür. 16. belge açıldığında bu mönüye ilk giren dosyanın kısayolu silinir. Burada yer alanlar dosyaların kendisi değil, kısayollarıdır. Buradaki kısayolların silinmesi gerçek dosyanın silinmesine yol açmaz.

Bu listede yer almasını istemediğiniz kısayol seçiliyken fare sağ tuş mönüsü ile silinebilir. Belgeler mönüsünde yer alan kısayolların tümünü temizlemek için Başlat - Ayarlar - Görev Çubuğu ve Başlat Mönüsü... seçeneğinden, Görev Çubuğu Özellikleri Penceresinde Başlat Mönüsü Programları sekmesinde yer alan Belgeler Mönüsü temizle düğmesi kullanılır.

n) Programlar:

Bilgisayara kurulan bütün programların bulunduğu yerdir.

G. WİNDOWSTA SÜRÜCÜ, KLASÖR VE DOSYA KAVRAMI

SÜRÜCÜLER:

Bilgisayarımızda bilgisayarın açılması ve herhangi bir işlem için gerekli programların tutulduğu ayrıca yaptığımız çalışmalarını depolandığı yerler vardır. Bu yerlere **sürücü** adı verilir.

Sürücüler iki ana gruba ayrılırlar, birinci grup bilgisayarımızın üzerine takılı olan depolama birimleridir ki bunlara **Sabit sürücü** (Harddisk), diğer birimlere de **Taşınabilir sürücü** ler adı verilir. Günümüzde kullanılan taşınabilir sürücüler şunlardır:

Sabit Disk Sürücüler

Çıkarılabilir Depolama Birimli Aygıtlar

- Disket sürücüler
- Cd-Rom sürücüler
- Cd-Writer sürücüler
- DVD Rom sürücüler
- DVD Writer sürücüler
- Manyetik bant sürücüler
- Kartuş sürücüler
- Şaşı sürücüler

Sürücüler İngiliz alfabesinin büyük harfi ile gösterilirler. Bir harfin sürücüyü temsil ettiği sağında bulunan ":" işareti ile belirlenir. Örneğin "C:" "C sürücüsü" diye okunur ve bilgisayarımızda bulunan sabit sürücüyü temsil eder.

NOT: Bu isimlendirmeler bilgisayar tarafından otomatik yapılır.

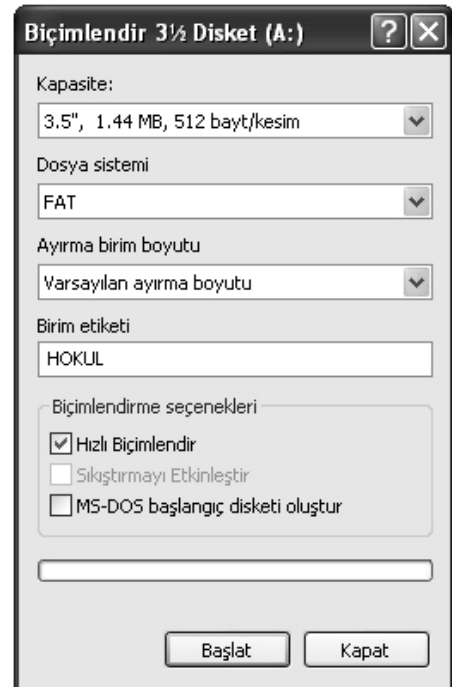
Bir bilgisayarda eğer bir disket sürücü varsa ilk sürücümüz "A:" dir (Bakınız üstte). Eğer tek sabit disk varsa "C:" olarak gösterilir. Şayet sabit disk birden fazla ise veya çok parçaya bölünmüşse "C" den başlayarak isimlendirilirler. Yukarıdaki resimde dörde bölünmüş bir sabit disk görülmektedir.

Sabit disklere isim verdikten sonra bundan sonra sırayı taşınabilir bellekler alır. Yukarıdaki resimde bir CD-Writer (G:), bir CD-Rom (H:) ve bir Şaşı bellek görülmektedir.

Sürücülerin olduğu bölüme Masaüstündeki "Bilgisayarım" simgesinden veya "Başlat / Programlar / Donatılar / Windows Gezini" kısayolunu tıklayarak erişebilirsiniz.

1. SÜRÜCÜ BİÇİMLENDİRME:

Sürücüler ilk kullanımdan önce mutlaka biçimlendirilmelidirler. Bir kere biçimlendirilen sürücünün tekrar biçimlendirilmesine gerek (ve sakınca da) yoktur. Sürücü biçimlendirildiğinde üzerinde bulunan tüm veriler silinir. Bunun için bir sürücüyü biçimlendirmeden önce çok dikkatli olunmalıdır. Biz bir disketi nasıl biçimlendirebiliriz onu inceleyelim.

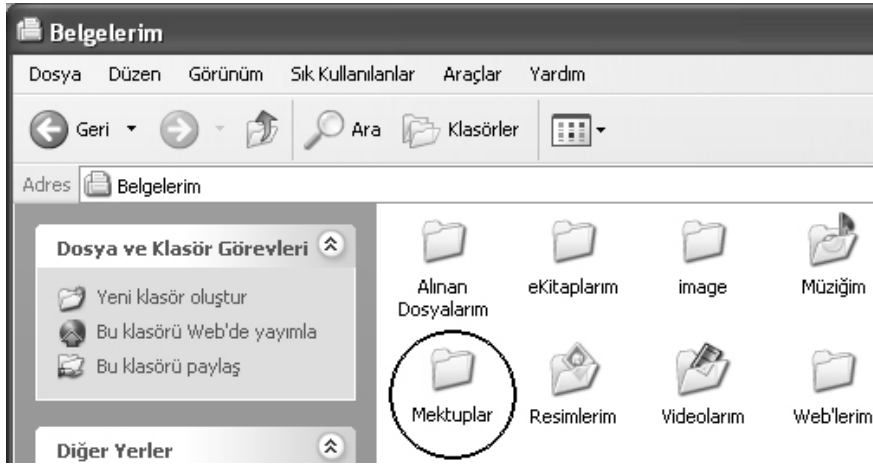
- “Bilgisayarım / 3½ Disket“ seçilir
- “Dosya” mөнüsünden “Biçimlendir” seçilir.
- Ekranaya yukarıdaki pencere gelecektir. Eğer hızlı biçimlendirmek istiyorsak önündeki kutucuk işaretlenir.
- “Başlat” butonuna tıklanarak işlem başlatılır. Biçimlendirme işlemi bittiğinde sürücünün durumunu gösteren bir pencere ekrana gelecektir.

2. KLASÖR KAVRAMI

Bilgisayarda veriler dosyalar halinde sabit disk üzerine kaydedilerek saklanır. Sabit disk üzerinde ise dosyalar klasörlerin içine yerleştirilerek sınışandırılırlar.

Diğer tüm cihazlar gibi bilgisayarların da çalışabilmek için belli kurallara ve çalışma sistemine ihtiyacı vardır. Bu yüzden veri dosyalarıyla çalışırken, kullanıcının ve sistemin ihtiyaç duyacağı bilgilere kolayca erişebilmesini sağlamak için uygun bir dosyalama metodu gereklidir. Bu durumu bir kütüphanecinin kitaplarını düzenlerken başvurduğu yöntemle benzetebiliriz.

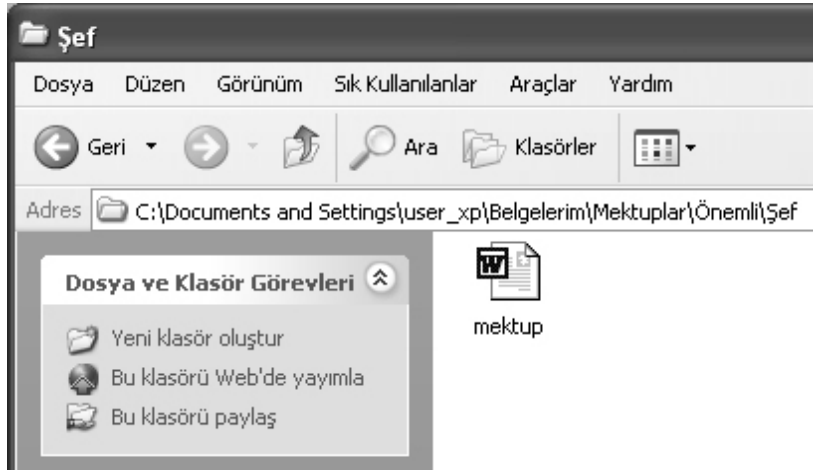
Bilgisayar girilen tüm verileri tek bir yığın halinde depolayamaz, bu yüzden her defasında aradığı uygun verilerin nerede bulunduğunu bilmesini sağlayacak bir düzene ihtiyacı vardır. İşte dosya ve klasörler (bazen "dizin" de denir) bu iş için kullanılır.

Tıpkı bir kütüphanecinin kitaplarını farklı dolap ve raşarda sıralaması gibi, değişik dosyalar da farklı klasörler altında saklanırlar. Bir klasörün içinde birden fazla dosya bulunabilir, aslında bunun için belirli bir sayı sınırı yoktur, kullanıcı kaç dosya isterse o kadarını aynı klasörün içine koyabilir. Bir klasörün altında çeşitli dosyaların dışında ayrıca başka klasörler de bulunabilir ve hatta bu alt-klasörlerin de içine başka klasörler yerleştirilebilir.

Klasör ve dizin terimleri aslında aynı şeyi anlatan iki farklı terimdir. Bir dizin ya da klasör tıpkı içinde çeşitli dosyaların sıralandığı dolap raşarı gibi iş görür.Şimdi bir örnekle konuyu iyice açalım!

Diyelim ki bir yerde sekreterlik yapıyorsunuz ve şefiniz sizden çok önemli bir mektup yazmanızı istedi. Bu mektubu da diğerleri gibi hazırladıktan sonra bilgisayarınızın sabit diskine kaydetmeniz gerekli. Daha sonra yerini kolayca bulabilmek için özel bir klasörün içine yerleştirmek iyi olacaktır. Bu durumda şöyle bir yol izlemek akıllıcadır, öncelikle "Belgelerim" klasörü altında "Mektuplar" adlı bir klasör oluşturulur ve tüm mektuplar bu klasör altında toplanır.

Böylece genel olarak tüm mektupların yerini bilecek, bir mektuba ulaşmanız gerektiğinde buraya erişeceksiniz. "Mektuplar" klasörü altında çeşitli isimlerle açılmış, farklı konulardaki mektupları içeren başka klasörler de oluşturulabilir. şefiniz için yazacağınız mektup özellikle önemli ve öncelikli olacağından, bu mektubun diğerlerinden farklı bir klasöre kaydedilmesi faydalı olacaktır. O yüzden "Mektuplar" klasörü altında "Önemli" adında bir klasör oluşturmak iyi bir fikir. Ancak ne var ki buraya başka önemli mektuplar koyabilirsiniz, bu

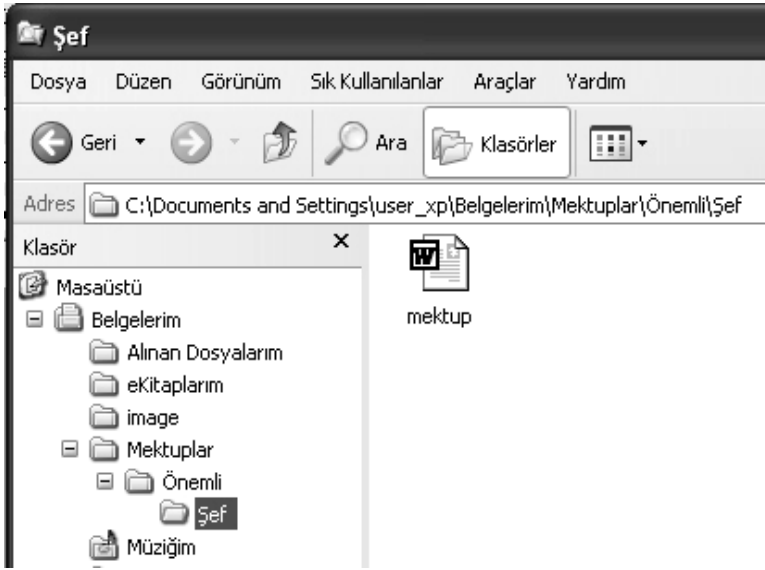
durumda şefiniz için hazırladığınız mektubu bulmak zorlaşabilir. Buna en iyi çözüm ise, "Önemli" klasörünün altında "Şef" adlı bir klasör daha açmak ve şefinizin mektubunu buraya kaydetmektir. İç içe

açılan bu klasörler başlangıçta kafa karıştırıcı gibi görünebilir ancak, çalışma esnasında ilgili her klasörün adına bakarak aradığınızı bulmak işinizi son derece kolaylaştıracaktır.

3. KLASÖR YAPISI

Bir kullanıcı bilgisayarındaki klasörleri kendi oluşturur ve düzenler, yani dosyaların sınılandırılması ve saklanmasından doğrudan kullanıcı sorumludur. Dosyaları doğru düzenlenmiş ve adlandırılmış klasörlerde saklamak her zaman için faydalıdır. Klasörlerin sabit disk üzerindeki dizilimlerini açıklamak için "Klasör Yapısı" terimi kullanılır. Bu yapı şu şekilde oluşturulur; öncelikle her zaman için bir temel klasör vardır, bu da genellikle C: denen ana sabit disk. Diğer tüm klasörler bu temel "klasörün" içine yerleştirilirler. Bu yerleşim en üstten en alta doğru hiyerarşik bir yapıya sahiptir, herhangi bir klasörün altında bulunan bir dosyaya ulaşabilmek için uygun yolu izlemeniz gereklidir. Mesela daha önce verdiğimiz mektup örneğini ele alırsak, o zaman şefiniz için hazırladığınız mektubun sisteminizdeki konumu şöyle olacaktır;

C:\Belgelerim\Mektuplar\Önemli\Şef\Mektup.doc

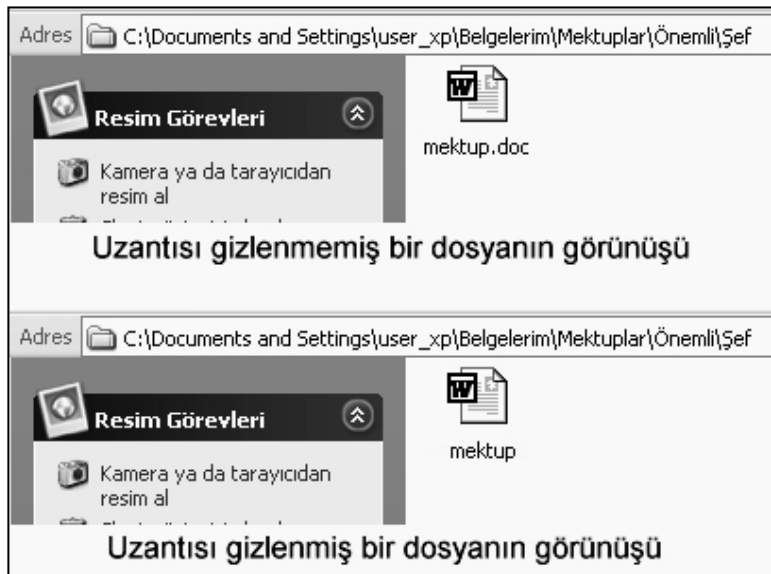
Bu klasör yolu size mektubunuzun C: adlı sabit disk üzerinde hangi konumda bulunduğunu gösterir. Ancak tabii ki bilgisayarınızda birden fazla sabit disk olabilir, o zaman aradığınız dosyanın hangi sabit diskte bulunduğuyla ilgili olarak dosya yolunun temel klasörü de değişecektir. Burada kullanılan "\" işareti, takip eden klasörün bir öncekinin alt klasörü olduğunu göstermektedir. Tüm klasörlerin en altında ise aradığınız mektubun dosyası bulunmaktadır.

Dizinler ve dosyalarla çalışabilmek için özel yazılımlar kullanılabilir, mesela Windows işletim sistemi içinde bu iş için hazırlanmış Windows Explorer adında bir program

bulunmaktadır. Bu program yardımıyla dosya ve klasörleri daha kolay düzenleyebilir, taşıyabilir ve kopyalayabilirsiniz.

4. DOSYA KAVRAMI:

Dosyalar içlerinde veri barındırırlar. Bir dosya adını takip eden noktadan sonraki kısma dosya adı uzantısı denir. Bu uzantı ilgili olduğu dosyanın türünü gösterir, buna bakarak o dosyanın bir metin, resim ya da ses kaydı içerdiğini anlamak mümkündür. Mesela ".doc" uzantısı bakmakta olduğunuz dosyanın MS Word tarafından oluşturulmuş bir metin dosyası olduğunu belirtir. Bu uzantı dosya oluşturulurken program tarafından otomatik olarak eklenir. Modern bilgisayar yazılımlarının hemen tümü bu işlemi kendiliğinden gerçekleştirir, doğru dosya uzantısını dosyaya eklerler. Windows bu uzantıları otomatik olarak gizler. Eğer bu uzantıların görünmesini istiyorsak:

"Araçlar / Klasör Seçenekleri / Görünüm" sekmesinden "Bilinen dosya türleri için uzantıları gizle" seçeneğinin önündeki kutucuğu tıklanarak boş olması sağlanır. Şayet görünmesini istemiyorsak aynı işlem tekrarlar; seçeneğin önündeki kutucuğu işaretleyerek "Tamam" butonu tıklanır.

5. DOSYA TÜRLERİ:

Program dosyaları: Bu tür dosyalar makine kodlarına çevrilmiş, hemen çalışabilen türdendir. Dosya uzantıları *com* veya *exe*'dir.

Yardımcı veya destek dosyaları: Bu tür dosyalar doğrudan çalıştırılmazlar. Çalışabilen dosyalara destek olmak amacıyla kullanılırlar. Bu tür dosyalar genellikle *ovl*, *sys*, *drv* ve *dll* gibi uzantılar alırlar.

Metin Dosyaları: İçerisinde bilgiler içeren ve herkes tarafından okunabilen dosyalardır. Bu tür dosyalara text dosyası adı verilir. Genel olarak *ini*, *doc*, *wri*, *inf*, *bat* gibi uzantılar alırlar.

Grafik Dosyaları: İçerisinde tablo, resim ve çizim gibi görüntü barındıran dosyalardır. Bu dosyalar genel olarak *bmp*, *jpg*, *gif*, *tga*, *tif* ve *pcx* gibi uzantılar alırlar.

Multimedya Dosyaları: İçerisinde ses veya görüntü olan dosyalardır. Genel olarak *mid*, *mod*, *wav*, *mp3*, *avi*, *dat*, *mpg* uzantılar alırlar.

Veri dosyaları: İçerisinde belirli bir düzende bilgi tutan dosyalardır. Bu dosyalar da *dbf*, *mdb* ve *dat* gibi uzantılar alırlar.

6. DOSYA OLUŞTURMAK:

Bulduğumuz yerde hızlı olarak bir dosya oluşturmak istediğimizde **Dosya** mөнüsünden **Yeni** seçeneği tıklanır. Çıkan pencereden oluşturulmak istenen dosyanın türü seçildiğinde dosyanın oluştuğunu görürüz. *Word*, *excel*, *access*, *powerpoint* ve *paint* gibi programlarla çalıştığımızda da yaptığımız çalışmalar bir dosya olarak kaydedilirler.

7. KLASÖR OLUŞTURMAK:

Bulduğumuz pencerede bir Klasör oluşturmak istediğimizde **Dosya** mөнüsünden **Yeni** seçeneği tıklanır. Çıkan pencereden **Klasör** seçeneği tıklanıldığında "**Yeni Klasör**" isimli bir klasörün oluştuğunu görürüz. Eğer klasörün ismini değiştirmek istersek doğrudan klavye ile yazarız.

Klasörü Masaüstünde oluşturmak için ise:

- Farenin sağ tuşu tıklanır
- Çıkan pencereden **Yeni** seçeneği seçilir
- Çıkan pencereden **Klasör** seçeneği tıklanıldığında "**Yeni Klasör**" isimli bir klasör oluşacaktır.
- Klavyeden istediğimiz bir adı girerek "Enter" tuşuna basarız.

8. DOSYA VE KLASÖRLERİN ADINI DEĞİŞTİRMEK:

Herhangi bir dosya veya klasörün adını değiştirmek istediğimizde;

- Adını değiştirmeyi düşündüğünüz dosya veya klasör seçilir.
- Dosya mөнüsünden "**Ad değiştir**" seçilir.
- Dosyanın adının lacivert (normalde) renkle renklendiği görülecektir. Bu durumda dosya veya klasörün adını silmeden (silmeye gerek yoktur) yeni adını klavyeden gireriz.
- Dosya veya klasör adının sabitlenmesi için **Enter**'e basılır veya farenin sol tuşu ile herhangi bir yere tıklanır.

9. KISA YOL OLUŞTURMAK:

Windows'ta hızlı bir şekilde klasörlere ulaşmak, programları çalıştırmak ve dosyaları açmak amacıyla kısa yollar kullanılır.

Kısa yol, bir dosya ve ya klasörü temsil eden uzantısı **lnk** olan küçük dosyalardır. Kısa yollar silinmekle temsil ettiği klasör, dosya veya programa herhangi bir zarar gelmez. Bulduğumuz yerde kısa yol oluşturmak için iki yol vardır. Şimdi bunları sırayla inceleyelim.

1) Sürükle – Bırak yöntemi:

Kısa yolu oluşturulacak Dosya veya Klasörün simgesi farenin sağ tuşu ile tutularak , kısa yol oluşturulacak yere kadar sürüklenir ve bırakılır. Bırakıldığında sağ yanda görülen mönü ekrana gelir. Bu mönüden **burada Kısayol Oluştur** seçeneği seçilerek oluşum tamamlanır.

2) Kısa Yol Sihirbazını kullanarak:

- Kısa yolun oluşturulacağı yerde boş bir yere farenin sağ tuşu ile tıklanır.
- Ekrana gelen mönüden **Yeni** seçeneği seçilir.
- Yeni alt mөнüsünden **Kısayol** seçeneği seçilir
- Kısayol Yaratma sihirbazı ekrana gelecektir. Kısayol Yaratma sihirbazının **Komut Satırına** kısa yolu oluşturulacak dosya veya klasörün konumu yazılır (Örneğin: **c:\windows\pbrush**) ve **İleri** butonu tıklanır.
- **Kısayol için bir ad seçin** penceresinde yeni oluşturulacak olan kısa yolun adı görünecektir. İstersek bu adı değiştirebiliriz. Değiştirmek istemiyorsak **Son** butonuna basarak işlemi tamamlarız.

10. SİMGE DEĞİŞTİRMEK:

Simgeler klasör veya dosyaları temsil eden **ico** uzantılı resim dosyalarıdır . Dosya ve klasörlerin simgeleri değiştirilebilir. Bir dosyanın simgesini değiştirebilmek için:

- Dosyanın üzerine farenin sağ tuşu ile tıklanır.
- **Özellikler** seçeneği seçilir
- Çıkan pencereden **Genel** sekmesi (Eğer bu dosya kısayol ise **Kısayol** sekmesi) tıklanır.
- Pencerenin sağ altında bulunan **Simge Değiştir...** butonu tıklanır.
- Ekrana **Simge Değiştirme** penceresi gelecektir. Bu pencerede o program için varsa geçerli simge görülür. Yoksa pencerenin sağ altında bulunan **Gözet** butonu tıklanır.
- Ekrana simgelere ulaşabileceğimiz yeni bir **Simge Değiştir** penceresi gelecektir.
- Ekrana sağ yanda görülen ve içinde simgelerin bulunduğu pencere ekrana gelecektir. Bu simgelerden biri seçilerek **Tamam** butonuna basılır.
- Artık yeni simgemiz Özellikler penceresindeki yerini almıştır. Bu değişikliği onaylamak için **Tamam** butonuna basılarak işlem tamamlanır.

11. DOSYALARI KOPYALAMAK

Bilgisayarla çalışırken zaman zaman bazı dosyaların bir kopyasını almak, bazılarını da başka bir yere taşımak gerekecektir. Bunlar için yapmanız gereken temel işlemlerin ayrıntılarına göz atalım.

Peki bir dosyayı başka bir yere taşımakla, başka bir yere kopyalamak arasındaki fark nedir? Bir dosyayı kopyalamak demek, aslı sabit kalmak üzere aynısından bir tane daha oluşturmak ve bu kopyayı istenen yere kaydetmek demektir.

Öte yandan bir dosyayı taşırken aynısından bir kopya daha oluşturmak söz konusu değildir. Asıl dosya olduğu gibi bulunduğu yerden alınarak istenen yeni yere yazılır, geride bir şey kalmaz.

Şimdi sizlere Windows Gezgini adlı yardımcı bir programı kullanarak bir dosyayı farklı bir yere nasıl kopyalayacağınızı göstereceğiz. Windows Gezgini adlı yazılım, Windows işletim sisteminin standart bir yardımcı programıdır ve bu gibi işlerde kullanıcıya kolaylık sağlaması için tasarlanmıştır.

Şimdi diyelim ki D: sabit diskinde bulunan "Tampon" dizinin içindeki "okul.hlp" adlı dosyayı bir diskete kopyalamak istiyorsunuz. Bu işi Windows Gezgini yardımıyla nasıl yapacağımızı adım adım görelim.

12. KOPYALAMAK YA DA TAŞIMAK

Bir dosyayı kopyalamak demek, asıl olan yerinde dururken onun bir kopyasını oluşturup bunu başka bir yere aktarmak demektir. Sonuçta aynı dosyadan iki tane oluşturulmuştur, ancak bunlar farklı yerlerdedirler. Taşırken ise dosya eski yerinden silinir ve yeni yerine yazılır, sonuç olarak aynı dosyadan hâlâ sadece bir tane vardır.

1.adım: Windows Gezgini'ni çalıştırmak

Öncelikle A: sürücüsüne temiz bir disket yerleştirin, ardından görev çubuğundaki "Başlat" tuşundan "Programlar" mөнüsünü açın, burada Windows Gezgini şikkını bulup sol tuşla tıklayarak programı çalıştırın. Program çalıştığında yandaki gibi bir pencereyle karşılaşacaksınız.

2.Adım: Kopyalanacak Dosyayı Bulmak

Öncelikle kopyalanacak dosyaların hangi dizin içinde bulunduğunu tespit etmemiz gereklidir. Burada aradığımız dizinin adı "Tampon" olduğundan, onu bulun ve üzerine sol tuşla çift tıklayarak açarak içeriğini ortaya çıkarın. Şimdi pencerenin sağ tarafındaki kısımda bu dizinin içeriğini görmekteyiz.

3.Adım: Dosyaları Sürüklemek

Şimdi fare imlecini ekrandaki pencerenin sağ kısmına götürün ve buradaki kopyalamak istediğiniz "kelebek.jpg" dosyasına sol tuşla bir kere tıklayarak seçili duruma getirin. Dosyanın rengi seçili olduğunu belirtmek için mavi renge dönüşecektir. İmleci oynatmadan bu defa sağ tuşa tıklayın ve tuşu basılı tutarak dosyayı kopyalamak istediğiniz A: disket sürücüsüne sürükleyin. Sürüklediğiniz dosyayı tam disket sürücünün adının üzerine getirdiğinizde sürücünün simgesi de maviye dönüşecektir, şimdi sağ tuşu bırakabilirsiniz.

NOT: Bir diskete dosya kopyalamadan önce disketin yazma koruma kilidinin kapatılmış olmasına dikkat edin, yoksa yazma işlemi gerçekleşemez.

4. Adım: Kopyalamak yada Taşımak

Sağ tuşu bıraktığınız anda küçük bir mөнü açılacaktır, burada birkaç seçenek mevcuttur. Dosyayı kopyalamak istediğimize göre, seçeneklerden "Buraya Kopyala" şeklinde olanı seçmemiz ve sol tuşla bir defa tıklamamız gereklidir.

Bilgisayarınızın diskine kaydettiğiniz her dosya aslında bir dizinin altına kaydedilmektedir. Windows işletim sisteminin içi bu tür dizinlerle doludur.

5. Adım: Yeni Kopyayı Kontrol Etmek

Şimdi de son olarak işlemin doğru yapıldığından emin olmamız gerekiyor. Bunun için pencerenin sol tarafındaki gezinti panelinde disket sürücünün adını bulup çift tıklayarak açmamız ve dosyanın oraya taşındığını görmemiz yeterlidir.

Dosyaların taşınması ve kopyalanmasında daha hızlı bir yöntem uygulanabilir

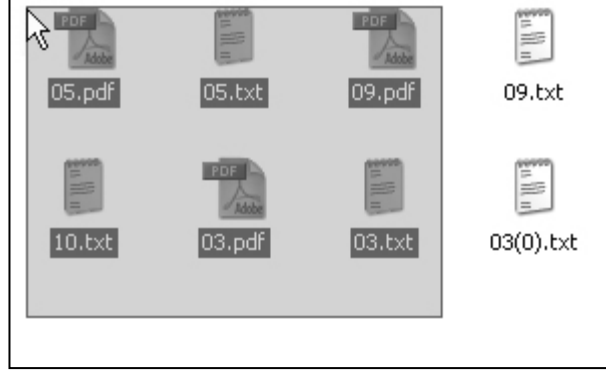
Daha önceki bölümde dosyaların Windows Gezgini yardımıyla nasıl kopyalandığını ve taşındığını görmüştük. Windows Gezgini bu gibi işler için hazırlanmış bir yazılımdır ve amacı işlerin mümkün olduğunca hatasız yürütmesini sağlamaktır. Ancak eğer bu programı açmadan hızlı bir şekilde dosyaları taşımak ya da kopyalamak istiyorsanız alternatif bir yöntem daha vardır, ancak çok dikkatli olunmazsa bu

şekilde hata yapmak çok mümkündür. Bir dosyayı sol fare tuşu-nu basılı tutarak sürüklerseniz taşıdığını görürsünüz.. Eğer o dosyayı bu şekilde başka bir klasörün içine götürürseniz dosya oraya "taşınır". Ancak eğer sürükleme işlemini yaparken klavyeden CTRL tuşuna basılı tutarsanız, o zaman dosyanızın bir kopyası işaret ettiğiniz yere götürülür, yani dosya "kopyalanmış" olur.

13. ÇOK DOSYA İLE ÇALIŞMAK

Bundan önceki bölümde dosyaların kopyalanması ve taşınması konusuna eğilmiştiğimiz. Ama orada sadece bir dosya ile çalıştık.

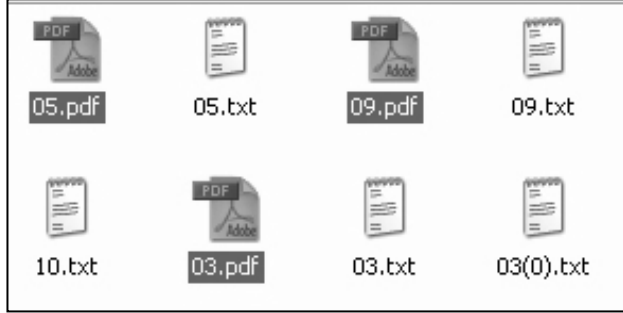
Çoğu zaman birden fazla dosya ile çalışmanız gerekecektir. Ancak mesela bir defada kırk farklı dosyayı teker teker kopyalamaya kalkarsanız bu iş çok uzun bir zamanınızı alabilir. İşte bu yüzden birden fazla dosya ile uğraşırken öncelikle bu dosyaları aynı anda nasıl seçebileceğinizi bilmeniz gereklidir. Bunun için bundan önce de kullandığımız Windows Gezgin programını kullanarak bir alıştırmaya yapacağız. Öncelikle daha önce de yaptığımız şekilde Windows Gezgin uygulamasını başlatın ve çalışma penceresinin ekranda belirmesini bekleyin.

Rastgele dizilmiş birden çok dosyayı seçmek

Eğer seçmek istediğiniz dosyalar düzgün bir sıra halinde sıralanmamışsa, o zaman bunları tek tek ayıklayarak işaretlemeniz gerekiyor demektir. Bu defa klavyeden CTRL tuşuna basın, sonra bu tuşa basılı tutarak ekranda seçmek istediğiniz dosyaların üzerine tek tek sol tıklayın. Seçeceğimiz son dosyaya da tıkladıktan sonra CTRL tuşunu bırakabilirsiniz.

Burada belirttiğimiz kurallar Windows altında pek çok yerde çalışırken de aynen geçerlidir, bu yüzden onları hatırlamaya çalışınız.

Bir sıra halinde dizilmiş birden çok dosyayı seçmek

Windows Gezgin uygulamasının sağ tarafındaki pencerede bir dizi dosya görülmektedir, bunlardan bir grubu sıra halinde seçmek için öncelikle sıranın başındaki dosyaya bir defa sol tuşla tıklayın. Ardından klavyeden "SHIFT" tuşuna basın ve bunu basılı tutarak seçmek istediğiniz sıranın sonundaki dosyaya sol tıklayın.

Dosyaları türlerine göre seçmek

Aynı anda birden fazla dosya ile çalışmak sık sık yapacağınız bir iştir, ancak bu çalışma esnasında belirli şartlara uymanız gerekebilir. Mesela belli bir türden dosyalar kopyalamanız gerekebilir. Bu gibi işlemleri kolaylaştırmak için dosyaları çeşitli sınıflara göre sıralayabilirsiniz. Dosyalarınızı büyüklüklerine, türlerine, isimlerine ya da oluşturulma tarihlerine göre sıralamak elinizdedir.

Dosyaları sıralamak için yapmanız gereken işlem çok basittir, öncelikle Windows Gezgin penceresinin sağ kısmındaki alana fare ile sağ tuşuyla tıklayın, ekranda küçük bir menü belircektir. İmlecini bu menü üzerinde dolaştırarak "Simgeleri Düzenle" şıkkını seçin, şimdi bir alt menü daha belircektir. Bu alt menüdeki seçenekler simgeleri düzenlemenizi sağlayacaktır, içlerinden size uygun olan birini seçin ve sol tıklayın. Hemen ardından dosyalar seçtiğiniz şekilde düzenlenecektir, genelde en yaygın kullanılan yöntem "ada göre" düzenleme yapmaktır. Adlarına göre düzenlenmiş dosyaların arasından istediğinizi bulmak nispeten kolaydır.

Bir diğer ilginç yöntem de dosyaları "tarihlerine göre" sıralamaktır. Bu şekilde yakın zamanda oluşturduğunuz ya da kullandığınız dosyaları bir araya toplayabilirsiniz. Mesela bir gün önce gözden geçirdiğiniz bir grup mektubu çabucak bulabilmek istediğinizde bu oldukça faydalı bir yöntemdir. Öte yandan eğer farklı türlerde dosyaları aynı klasör içinde toplamışsanız o zaman "türe göre" seçeneği belirli türden bir grup dosyayı bulmak istediğinizde size daha faydalı olabilir.

Eğer dosyalarınızı tamamen başka bir diske taşımak istiyorsanız o zaman tutup sürükleme işlemi esnasında "SHIFT" tuşunu basılı tutmayı unutmayın, yok sadece kopyalanırlar ve geride birer kopyaları kalır.

Dosyaları kopyalama ve taşımada Windows Gezgini kullanmak nispeten daha yavaş olmasına rağmen çok daha güvenilir bir işlemdir. Bu şekilde hata yapma riskiniz en aza indirgenmiştir.

14. KISAYOL OLUŞTURMAK

Windows'ta hızlı bir şekilde klasörlere ulaşmak, programları çalıştırmak ve dosyaları açmak amacıyla kısa yollar kullanılır.

Kısa yol, bir dosya ve ya klasörü temsil eden uzantısı "**Ink**" olan küçük dosyalardır. Kısa yollar silinmekle temsil ettiği klasör, dosya veya programa herhangi bir zarar gelmez. Bulduğumuz yerde kısa yol oluşturmak için iki yol vardır. Şimdi bunları sırayla inceleyelim.

1) Sürükle – Bırak yöntemi:

Kısa yolu oluşturulacak Dosya veya klasörün simgesi farenin sağ tuşu ile tutularak , kısa yol oluşturulacak yere kadar sürüklenir ve bırakılır. Bırakıldığında sağ yanda görülen münü ekrana gelir. Bu münüden **burada Kısayol Oluştur** seçeneği seçilerek oluşum tamamlanır.

2) Kısa Yol Sihirbazını kullanarak:

- Kısa yolun oluşturulacağı yerde boş bir yere farenin sağ tuşu ile tıklanır.
- Ekrana gelen münüden **Yeni** seçeneği seçilir.
- Yeni alt mөнüsünden **Kısayol** seçeneği seçilir
- Kısayol Yaratma sihirbazı ekrana gelecektir. Kısayol Yaratma sihirbazının **Komut Satırına** kısa yolu oluşturulacak dosya veya klasörün konumu yazılır (Örneğin: **c:\windows\pbrush**) ve **İleri** butonu tıklanır.
- **Kısayol için bir ad seçin** penceresinde yeni oluşturulacak olan kısa yolun adı görünecektir. İsterseniz bu adı değiştirebiliriz. Değiştirmek istemiyorsanız **Son** butonuna basarak işlemi tamamlarız.

15. DOSYA VE KLASÖR SİLMEK

Dosya ve Klasörleri silmek için , öncelikle silinecek olanların seçilmesi gerekmektedir. Dosya ve klasör seçimi işleminden sonra "Dosya" mөнüsünden "Sil" seçeneği tıklanır, veya klavyeden "Delete" tuşuna basılır.

DOSYA VE KLASÖR GÖRÜNTÜLEMAYA GENEL BAKIŞ

Windows, Belgelerim gibi klasörlerde dosyalarınızı görüntülerken dosyaları düzenlemeniz ve tanımlamanız için yeni yöntemler sağlar. Bir klasörü açtığınızda, Görünüm mөнüsünde aşağıdaki görünüm seçeneklerine erişebilirsiniz.

1. Grup Olarak Göster

Bu seçenek, dosyalarınızı ad, boyut, tür veya değiştirilme tarihi gibi her tür dosya ayrıntısına göre gruplandırmanızı sağlar. Örneğin, dosyaları türlerine göre gruplandırırsanız, resim dosyaları, Microsoft Word dosyaları ve Excel dosyaları ayrı gruplar biçiminde görüntülenir. Grup Olarak Göster seçeneği Küçük Resimler, Döşeme, Simgeler ve Ayrıntılar görünümünde kullanılabilir. Dosyalarınızı gruplar biçiminde görüntülemek için, Görünüm mөнüsünde Simgeleri "Yerleştir" in üzerine gelin ve Grup Olarak "Göster" i tıklatın.

2. Küçük Resimler

Küçük Resimler görünümü, bir klasörün içindeki resimleri klasör simgesinde görüntüleyerek klasör içeriğini hızla tanımlamanızı sağlar. Örneğin, resimleri çeşitli klasörlerde saklıyorsanız, Küçük Resimler görünümünü kullanarak istediğiniz resimlerin hangi klasörde olduğunu bir bakışta anlayabilirsiniz.

Windows, klasör arka planında varsayılan olarak en çok dört resim görüntüler. İsterseniz, Küçük Resimler görünümünde klasörü tanımlamanızı sağlayacak tek bir resim görüntülenmesini seçebilirsiniz. Küçük resmin altında klasörün tam adı görüntülenir.

3. Döşeme

Döşeme görünümü, dosyalarınızı ve klasörlerinizi simgeler biçiminde görüntüler. Simgeler Simgeler görünümündekilerden daha büyüktür ve dosya veya klasör adının altında seçtiğiniz sıralama bilgisi görüntülenir. Örneğin dosyaları türüne göre sıralarsanız, Microsoft Word belgelerinin dosya adı altında "Microsoft Word belgesi" değeri görüntülenir.

4. Film Karesi

Film Karesi görünümü resim klasörlerinde kullanılabilir. Resimleriniz tek sıra biçiminde küçük resimler olarak görüntülenir. Sağ ve sol ok düğmelerini kullanarak resimler arasında geçiş yapabilirsiniz. Bir resmi tıklarsanız, diğer resimlerin üzerinde ve daha geniş olarak görüntülenir. Görüntüyü düzenlemek, yazdırmak veya başka bir klasöre kaydetmek için resmi çift tıklatın.

5. Simgeler

Simgeler görünümü, dosyalarınızı ve klasörlerinizi simgeler biçiminde görüntüler. Simgenin altında dosya adı görüntülenir, ancak sıralama bilgisi görüntülenmez. Bu görünümde dosyalarınızı ve klasörlerinizi gruplar biçiminde görüntüleyebilirsiniz.

6. Liste

Liste görünümünde klasörün içeriği, önünde küçük simgeler olan dosya veya klasör adlarından oluşmuş bir liste biçimde görüntülenir. Bu görünüm, klasörünüzde çok sayıda dosya varsa ve bir dosya adını bulmak için listeyi taramak istiyorsanız kullanışlıdır. Bu görünümde dosyalarınızı ve klasörlerinizi sıralayabilirsiniz, ancak gruplar biçiminde görüntüleyemezsiniz.

7. Ayrıntılar

Ayrıntılar görünümünde, Windows açık klasörün içeriğini listeler ve dosyalarınız hakkında ad, tür, boyut ve değiştirilme tarihi gibi ayrıntılı bilgiler sağlar. Ayrıntılar görünümünde dosyalarınızı gruplar biçiminde de görüntüleyebilirsiniz.

Görüntülemek istediğiniz ayrıntıları seçmek için, Görünüm menüsünde Ayrıntıları Seç'i tıklatın.

H. SİSTEM ÖZELLİKLERİ

Bir bilgisayarla ilgili bilgilerin alındığı yer sistem özellikleri penceresidir. Bu pencereye ulaşmak için "Bilgisayarım" simgesine sağ tıklanır. Ekrana gelen mönüden "Özellikler" seçeneği tıklanarak ulaşılır.

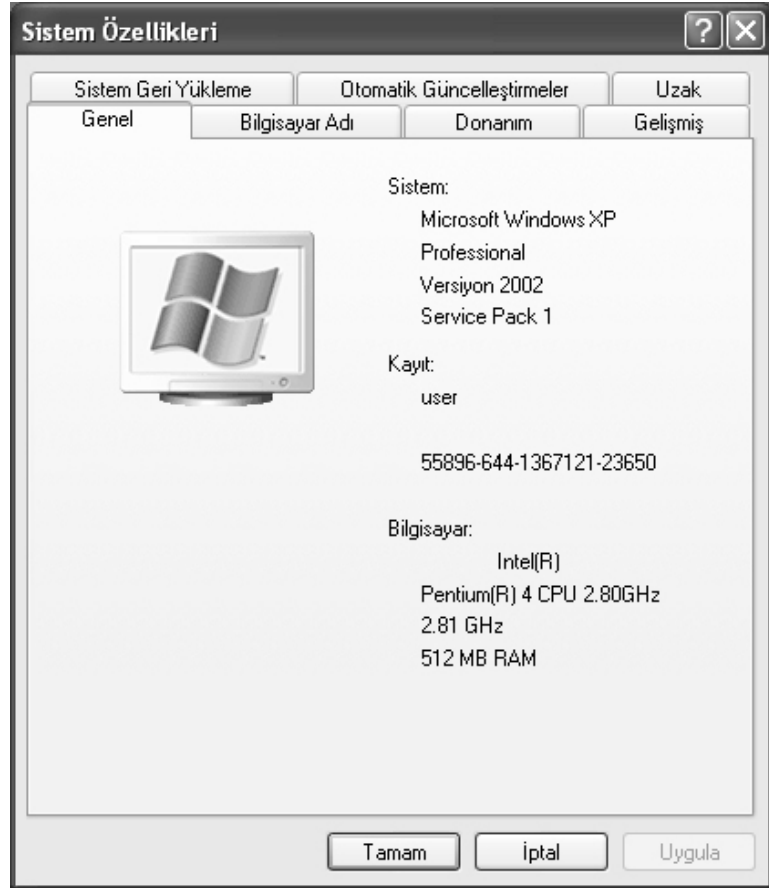
Ekрана sağ yanda görülen diyalog penceresi ekrana gelmiştir. Bu pencerede Genel, Bilgisayarın adı, Donanım, Gelişmiş, Uzak, Otomatik Güncelleştirmeler ve Sistem Geri Yükleme sekmeleri bulunur.

1. Genel

Bu sekmede Bilgisayara kurulu işletim sisteminin versiyonu, kullanıcının adı, işlemci türü ve bellek durumu bulunmaktadır.

2. Bilgisayarın Adı

Bilgisayarının adının değiştirilebildiği ve ağ ayarlarının yapıldığı yerdir.

3. Donanım

Bu sekmede Donanım ekleme sihirbazı bulunmaktadır. Bu sihirbazla bilgisayara takılan herhangi bir donanımı bulup tanıtabilirsiniz.

Aygıt yöneticisi ise bilgisayara takılı donanımların bulunduğu sekmedir. Bu sekmede bilgisayarda hangi donanımların takılı olduğu ve bu donanımların çalışıp çalışmadığı görülebilmektedir.

4. Gelişmiş

Bilgisayarın açılması sırasında geçen aşamanın ayarlandığı sekmedir.

Oturum açmanızla ilgili masaüstü ayarları, görsel efekt, işlemci zamanlaması, bellek kullanımı ve sanal bellek ayarları yapılabilir.

5. Uzak

Uzaktaki bir bilgisayardan yardım alabilmek için gerekli ayarların yapıldığı sekmedir.

6. Otomatik Güncelleştirmeler

Windows Update, sürücüler, güvenlik düzeltmeleri, önemli güncelleştirmeler, en son Yardım dosyaları ve Internet ürünleri gibi, bilgisayarınızı güncel tutmak için karşıdan yükleyebileceğiniz öğelerin bir kataloğudur.

Yardım ve Destek Merkezi'nde Windows Update'i açın.

Windows Update giriş sayfasında, Güncelleştirmeleri Tara'yı tıklayın.

Gerekli yazılım veya aygıt sürücülerini yüklemek isteyip istemediğiniz sorulduğunda, Evet'i tıklayın.

Not: Windows Update, bilgisayarınızdaki güncel olmayan sistem dosyalarını tarar ve bunları en son sürümlerle değiştirmenizi sağlar.

7. Sistem Geri Yükleme

Sistem geri yükleme ayarlarının yapıldığı sekmedir.

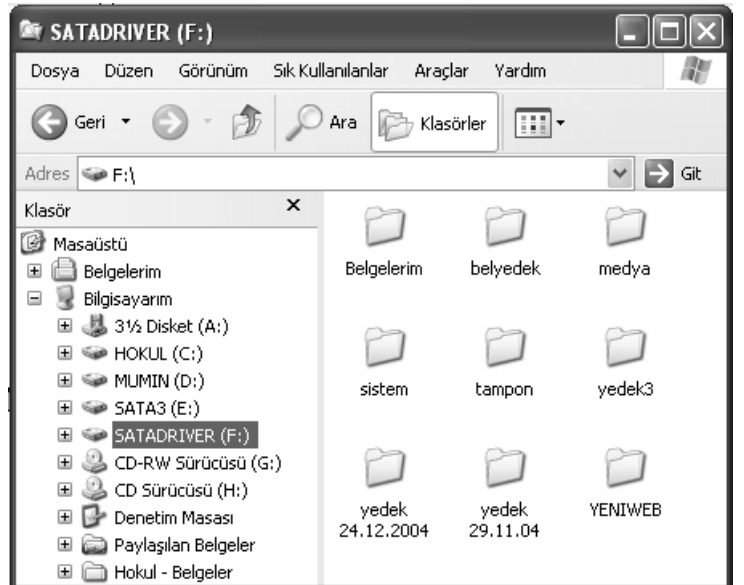
İ. WINDOWS UYGULAMALARINI YA DA KURULU PROGRAMLARI ÇALIŞTIRMAK.

Başlat Menüsünde Programlar seçeneği Windows uygulamalarına ve bilgisayarınızda kurulu programlara ulaşmanızı sağlar. Çalıştırmak istediğiniz programı bu menüden fare ya da klavyeden yön tuşları ile seçerek başlatırsınız.

Donatılar seçeneği, donatmak kökünden gelen sözcük anlamıyla bir işletim sisteminde bulunması zorunlu olmamasına karşın yardımcı olacağı düşünülen uygulamaların yer aldığı seçenektir.

1. Windows Gezginini

Windows Gezginine, Başlat \ Programlar \ Donatılar \ Windows Gezginini menüsü ile ulaşılır. Gezgin penceresi iki bölümden oluşur. Sol tarafta, bilgisayarın organizasyon şeması(ağaç yapısı), sağ tarafta ağaç yapısından seçili dizin ya da sürücünün içeriği görüntülenir.

Bilgisayarda klasörler bir ağaç gibi biçimlenir, dallanır. Her klasörün altında o klasör ile ilgili olan alt klasörler yer alır.

Ağaç yapısında, masaüstünü kök alıp dallarla genişleyen bir yapı görüntülenir. Alt klasörleri(Dalları) olan klasörler başında (+) ile görüntülenir. Sayısal tuşlardan (+) tuşu ile ya da fare ile tıkladığında alt seviyedeki klasörler görüntülenir. Yeniden tıkladığında ya da (-) tuşu ile alt dalların görüntüsü gizlenir. Birden fazla alt seviye olan klasörlerde, alt klasörlerin başında da (+) görüntülenir. Bir klasörün alt seviyelerinin tümü (*) tuşuyla görüntülenir.

Windows Gezgini bilgisayarda gezinme, kopyalama, taşıma, silme gibi işlemler için kolay çözümler sunar.

2. MS DOS komut istemi

Microsoft Disk Operating System deyiminin kısaltması MS-DOS, kişisel bilgisayarlarda kullanılan,

```
C sürücüsü birimi: HOKUL
Birim Seri Numarası: 5450-0A89

C:\ dizini
10.01.2005 02:46 <DIR>          ALDUS
30.11.2004 13:57          0 AUTOEXEC.BAT
10.01.2005 23:07 <DIR>          ceviri
12.01.1999 16:50          137 CEVIRI.INI
30.11.2004 13:57          0 CONFIG.SYS
10.01.2005 02:23 <DIR>          Corel
10.01.2005 02:27 <DIR>          COREL50
31.12.2004 02:55 <DIR>          Documents and Settings
12.01.2005 03:58 <DIR>          Downloads
16.01.2005 01:51 <DIR>          GAMES
23.12.2004 02:14          5.279 huadio.tmp
11.01.2005 03:45          13.030 PDOXURS.NET
10.01.2005 02:46 <DIR>          PM5
20.01.2005 08:37 <DIR>          Program Files
22.12.2004 11:50 <DIR>          Programme
Devam etmek için bir tuşa basın . . .
```

komut satırı arabirimli bir işletim sistemidir.

MS-DOS komutları, komut istemi penceresini kullanarak yazılır. MS-DOS oturumunuzu sona erdirmek için, komut istemi penceresinde imlecin yanıp söndüğü yere "exit" yazarak "Enter"a basınız.

Komut istemi açmak için **Başlat'**ı tıklatın, **Programlar'**ın ve **Donatılar'**ın üzerine gelip **Komut İstemi'**ni tıklatınız..

3. Bazı MS DOS komutları ("<J" işareti "ENTER" anlamındadır)

DIR	Klasör ve dosyaları listeler	DIR<J
CD	Bir alt klasöre inmek için kullanılır	CD TAMPON<J
CD..	Bir üst klasöre çıkmak için kullanılır	CD..<J
MD	Klasör oluşturmak için kullanılır	MD KURS<J
CLS	Ekrandaki yazıları temizlemek için kullanılır	CLS<J
EXIT	DOS ortamından Windows ortamına geçmek için kullanılır	EXIT <J
DATE	Bilgisayarın sistem tarihini değiştirmek için kullanılır. Komuttan sonra tarih girilmelidir	DATE <J
TIME	Bilgisayarın sistem saatini değiştirmek için kullanılır. Komuttan sonra saat girilmelidir	TIME <J
COPY	Bir yerden başka bir yere dosya kopyalamak için kullanılır. Komuttan sonra kaynak ve hedef aralarında boşluk bırakarak yazılmalıdır	COPY c:\kurs\setup.exe a:<J
DISKCOPY	Bir disketi başka diskete kopyalamak için kullanılır	DISKCOPY A: A:<J
FORMAT	Sürücü biçimlendirmek için kullanılır. (Örneğin Disket)	FORMAT A:<J

Paint

Bu programa Başlat\Programlar\ Donatılar\Paint yolu ile ulaşılabilir.

Resim dosyalarını açabileceğiniz programdır. Resimlere yazı ekleyebilir, renklerde değişiklikler yapabilir, resme çizgiler ekleyip, resimlerin bir bölümünü kesip, kopyalayabilirsiniz.

Windows'un standart duvar kağıtlarından olan Bulutlar.bmp dosyasını Paint ile değiştirerek masaüstüne adınız olan bir duvar kağıdı yerleştirebilirsiniz.

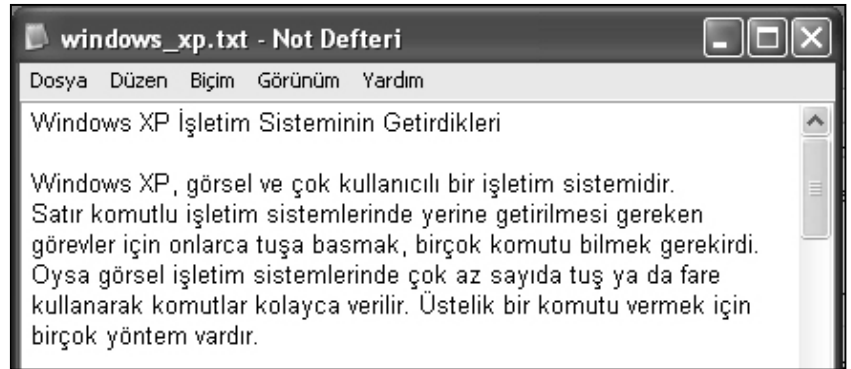
Paint'in görünüm mөнüsündeki araç kutusu ile yapabileceğiniz işlemlerin araç düğmelerini görüntüleyebilirsiniz.

Resme metin eklemek için araç kutusundan metin düğmesi seçilir. Resimde metin eklenecek yerde fare ile oluşturulan çerçeve içine istenilen metin yazılır.

Serbest şekil seçimi		Seç
Silgi		Renkle Doldur
Renk seç		Büyüteç
Kalem		Fırça
Püskürtme kabı		Metin
Çizgi		Kıvrım
Dikdörtgen		Çokgen
Elips		Yuvarlatılmış Dikdörtgen

Not Defteri;

Kısa notlar kaydetmek, biçimlendirme gereği olmayan belgeler yaratmak ya da bilgisayara ilişkin küçük sistem (Autoexec.bat, Config.sys) dosyalarında değişiklikler yapabilmek için kullanılır. Az sayıda işlevi ile not defteri kolay kullanılan bir donatandır.

Dosya, düzen, ara ve yardım seçeneklerinden oluşan bir menu sunar. Yaratmış olduğunuz dosyalar metin belgesi olarak belirlenir.

Not defteri çalıştırıldığında boş bir sayfa ekrana gelir. Kaydedilecek dosya, içeriği oluşturulduktan sonra Dosya-Kaydet mөнüsüyle kaydedilir. Uzantısı "txt" olarak belirlenen dosyalar metin belgesi kabul edilir ve "Not Defteri" ile birlikte açılır.

Hesap Makinesi

Windows, donatılarda iki biçimde kullanılacak bir hesap makinesi sunar. Gerek klavyeden sayısal tuşlarla, gerekse fare ile ekran görüntüsünden kullanılabilir.

Standart biçimli hesap makinesinde sıradan 4 matematiksel işlem, karekök, yüzde hesaplama işlemleri gerçekleştirilir.

Hesap Makinesi görünüm mөнüsünden bilimsel seçilerek çok fonksiyonlu olarak kullanılır. Üs almak, Faktoriyel, Logaritma gibi birçok matematiksel işlem bilimsel hesap makinesiyle gerçekleştirilir.

Hesap makinesinde çıkan sonuç, Düzen-Kopyala mөнüsüyle panoya alınır. Sonuç bir başka uygulamaya Düzen-Yapıştır mөнüsüyle aktarılır.

J. PROGRAM KURULUMU

Çoğu zaman bir yazılımın bilgisayara kurulumu oldukça basit ve kolay bir işlemdir. Hele bilgisayar konusunda biraz tecrübe kazanmış kullanıcılar için yazılım kurmak en sıradan işlerdendir. Ne var ki bu durum hataların yapılmasını ya da zorluklarla karşılaşılmasını önlemeye yetmeyebilir. Bu bölümde sizlere bilgisayara program kurmakla ilgili bilgiler vererek yaşanan basit sorunları rahatça aşabilmenize yardım edeceğiz.

Öncelikle "program kurmak" işleminin tam olarak ne olduğunu inceleyelim. Yıllar önce bilgisayarlar daha basit ve programların boyutları birkaç yüz kilobayt civarındayken, bir programı çalıştırmak için tüm yapmanız gereken ilgili dosyaları kendi bilgisayarınıza kopyalamaktan ibaretti. Ancak zaman içinde bu durum değişti ve programların çalıştırılmadan önce "bilgisayara kurulması" işleminin yapılması gündeme geldi.

Günümüzde kullanılan bilgisayarlar ve programlar eski dönemlerle kıyaslanmayacak kadar karmaşıktır. Bu yüzden bir programın önce bilgisayara kurulması gerekir. Kurulma işlemi esnasında sadece gerekli dosyaların bilgisayara kopyalanması işlemi yapılmaz. Bunun yanında kurulan programın özellikleri bilgisayarda bulunan donanıma göre ayarlanır ve ayrıca işletim sisteminin ilgili bölümlerinde de benzer ayarlamalar gerçekleştirilir. Bu karmaşık işlemlerin iki temel sebebi vardır. Bunlardan ilki bilgisayar ve program arasındaki uyumun sağlanması ve böylece programın mümkün olduğunca hatasız, haliyle verimli bir biçimde çalıştırılabilmesini sağlamaktır. İkinci sebep ise bazı yazılımsal güvenlik önlemleri olarak programın korsan kopyalarının üretilmesini önlemeye çalışmaktır. Kurulum işlemi esnasında özellikle Windows içinde bulunan "Registry" yani kontrol dosyaları üzerine gerekli kayıtlar düşülerek hem yazılım korsanlığı önlenmeye çalışılır, hem de bazı özel uygulamalar ile kullanıcılara daha geniş kapsamlı hizmetler sunulur.

Cd Üzerinden Kurulum

Günümüzde çoğu program CD ya da DVD-ROM gibi yüksek kapasiteli veri depolama ortamları üzerinde satışa sunulmaktadır. CD-ROM üzerindeki programlar çoğu zaman bu ortama "sıkıştırılmış" olarak kaydedilirler, yerden tasarruf sağladığı için bu yöntem her zaman baş vurulur. Burada genellikle özel veri sıkıştırma teknikleri kullanıldığından, bu dosyaları WinZip ya da benzeri veri sıkıştırma/çözme programlarıyla açmanız mümkün değildir. Bu veriler ancak kurulum işlemi esnasında kurmakta olduğunuz programın kendisi tarafından açılabilir ve sabit disk üzerinde gerekli yere aktarabilirler.

CD üzerinde çoğunlukla "Autorun" ya da "Setup" adında bir programcık bulunur. Bu programın işlevi CD bilgisayara takıldığında kurulum işlemini otomatik olarak başlatmaktır. Ancak bu programın çalışabilmesi için CD sürücünüzün otomatik CD algılama seçeneğinin açık olması gerekir. CD-ROM sürücüyü yerleştirildiğinde otomatik algılama açıksa kurulum programı devreye girer ve gereken diyalog pencereleri ya da menüler ekranda görüntülenirler. Bu menülerde çoğunlukla programı sabit disk üzerinde hangi klasöre ve ne isimle kuracağınızı belirlemeniz istenir. Eğer birden fazla sabit diskiniz varsa üzerinde uygun miktarda yer bulunan herhangi birini seçebilirsiniz.

Hemen her program temelde birbirine benzeyen kurulum pencerelerine sahip olacak biçimde tasarlanır, ancak grafik tasarım ve sunulan seçenekler açısından bazı değişiklikler olabilir. Mesela bazı programlar kurulum işleminde sabit disk üzerine aktarılacak bazı dosyaları seçebilmenize imkan tanırlar. Bu sayede büyük bir programı kurarken kullanmayacağınız seçenekleri devre dışı bırakarak yerden tasarruf edebilirsiniz. Mesela Windows işletim sistemini kurarken bu tür detaylı bir seçenek tablosu karşınıza çıkacaktır.

Program kurulumu esnasında karşılaşabileceğiniz bir diğer diyalog penceresi ise sizden yazılım koruma şifresi girmenizi isteyebilir. Yasal yollardan satın alınan yazılımların her biri farklı bir koruma koduna sahiptir ve bu kod programın ambalajında ya da kitapçığında bulunur. Bu kodu doğru olarak girmezseniz kurulum işlemi gerçekleşmeyecektir. Bazı yazılımlar bu tür kodları kurulum tamamlandıktan sonra, program ilk defa çalıştırılırken girmenizi isteyebilir.

Bazı programlar sistemden kaldırılırken

Bir programın nasıl kurulduğu kadar nasıl kaldırıldığı da önemlidir. Unutmayalım ki bir programın dosyalarını içeren klasörü tutup çöp tenekesine atmak yapabileceğiniz en önemli hatalardan biridir. Bu yüzden sisteme kurulu olan her uygulamayı ya kendi içindeki "Uninstall" seçeneğinden, ya da Windows içindeki "Program Ekle/Kaldır" uygulaması yardımıyla düzgün bir biçimde kaldırmanız gereklidir. Bu genel kurala uymadığınız takdirde Windows neleri kurduğunuz ve kaldırdığınızı izleyemez, kısa bir süre sonra da kritik hatalarla karşılaşmaya başlarsınız. Bazı durumlarda işletim sistemi çalışamaz hale gelebilir ve yeniden kurulması bile gerekebilir.

K. OYUNLAR

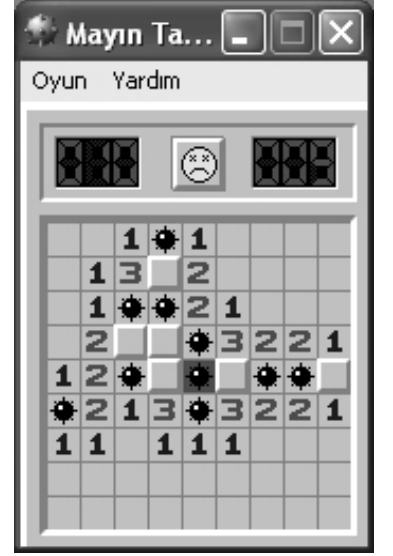
Karmaşık ve zor bilgisayar oyunlarına eğilmeden önce, Windows işletim sisteminin içinde yer alan bazı basit oyunlara bir göz atacağız.

Ancak dinlenip rahatlamamanın yanında bu oyunların başka bir amacı daha var, fare ile alıştırmayı sağlamak, Windows menü ve pencerelerini kullanmaya alışmanızı sağlamak gibi.

1. Mayın Tarlası

Elinizi fare kullanmaya alıştırmamanın en iyi yollarından biri "Mayın Tarlası" adı verilen oyunu biraz oynamaktır, bu amaçsız ve rastgele bir biçimde masaüstüne tıklayıp durmaktan daha iyi ve eğlenceli bir yöntemdir.

Oyuna başlamadan önce seçenekler menüsünden farklı zorluk seviyelerinden istediğiniz birini seçebilirsiniz. Her zorluk seviyesi farklı büyüklükte oyun haritasına ve tabii ki değişen miktarlarda rastgele yerleştirilmiş mayına sahiptir. Daha önce Windows altında Hesap Makinesi programını nasıl çalıştıracığınızı göstermiştik, aynı şekilde Mayın Tarlası oyununu da çalıştırın. Bunun için öncelikle Başlat tuşundan Programlar menüsünü, Oyunlar menüsünü açın, buradan Mayın Tarlası şikkını bulup sol tıklayın. Kare şeklinde bir oyun alanını içeren Mayın Tarlası penceresi ekranda belirecektir.

Oyunun amacı oldukça basittir, oyun alanındaki tüm boş kareleri açarak diğer karelerde bulunan mayınları açığa çıkarmak. Bunu yapmak için seçtiğiniz bir kareye sol tuşla tıklarsınız, eğer yeterince şanslı değilseniz bir mayına rastlarsınız ve oyun sona erer.

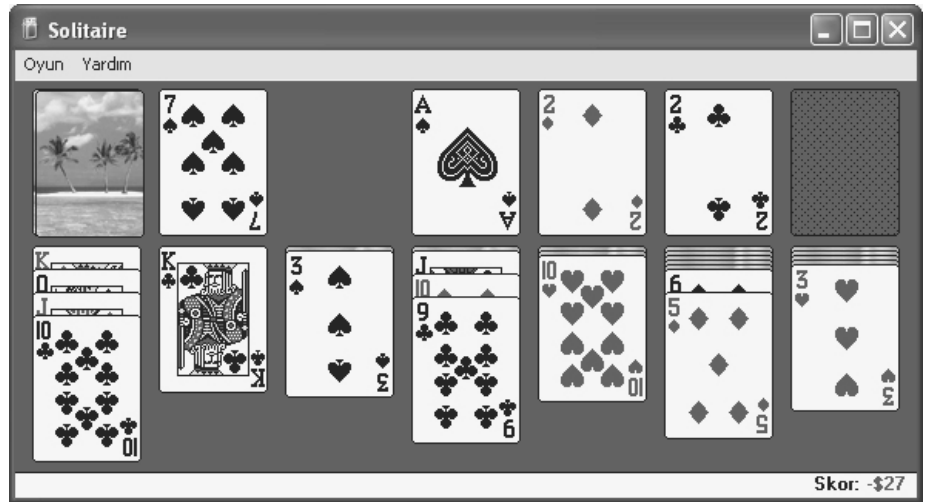
Ancak o karede mayın yoksa o zaman bir sayı belirir. Bu rakam etraftaki karelerde bulunan mayınların sayısını göstermektedir. Eğer etrafta hiç mayın yoksa o zaman boş bir karenin etrafında sayılar göreceksiniz, bundan sonra yapmanız gereken biraz mantık kullanarak etraftaki karelerden hangisinde mayın olabileceğini bulmaya çalışmak. Mayın bulunduğundan emin olduğunuz bir kareye sağ tuşla tıklayarak bir bayrakla işaretleyebilirsiniz. Eğer tam olarak emin değilseniz ancak o karede mayın olabileceğinden şüpheleniyorsanız, o zaman sağ tuşa bir kez daha tıklayarak oraya bir soru işareti koyabilirsiniz. Soldaki göstergede henüz ortaya çıkarılmamış mayınların sayısını, sağdakinde ise geçen süreyi görebilirsiniz. Bu şekilde hem fareyle alıştırmayı yapmış, hem de biraz zihin egzersizi yapmış olacaksınız. Yardım dosyalarında bu oyunla ilgili daha pek çok bilgi bulabilirsiniz.

2. Solitaire

Solitaire biraz boş zaman geçirmek istediğinizde size oldukça yardımcı olacak düşük tempolu bir iskambil oyunudur. Oyunun amacı verilen bir deste kartı küçükten büyüğe doğru giden bir düzende dört ayrı sütun üzerinde dizmektir. Her sütun bir tür karda aittir, buraya diğer türler-den kart giremez.

Üst sol kısımda bir deste kart bulunmaktadır,

buradaki kartlara her sol tıklayışınızda bir kart yandaki boş sütun üzerine açılır ve böylece kardin ne olduğunu görebilirsiniz. Buradan kartları alarak uygun sütunlara taşıyabilirsiniz. Kartları taşıma işlemi fare yardımıyla yapılmaktadır, fare ikonunu taşımak istediğiniz kartın üzerine getirdikten sonra sol tuşa basın ve basılı tutun. Bu şekilde kartı "kavramış" oldunuz ve artık ekranda sürükleyerek istediğiniz bir noktaya götürebilirsiniz, kartı bırakmak için tüm yapmanız gereken ise sol tuşa basmayı kesmektir. Eğer bir sütundaki kartlardan bir kısmını aynı anda taşımak isterseniz, o zaman taşımak istediğiniz kısmın en altında kalan kartı kavrayıp kaldırmanız gerekir. Bu basit sürükle-bırak mantığı aslında sadece bu oyunda değil, Windows işletim sisteminin genel çalışmasında da kullanılır. Mesela bir dokümanı iki farklı dizin arasında taşımak için sürükle-bırak yönteminden faydalanılır.

L. WINDOWS MEDIA PLAYER

Windows Media Player eskiden beri Windows işletim sisteminin farklı sürümleriyle birlikte gelen bir multimedya çalıcısıdır. Windows 98 işletim sistemi içinde bu uygulamanın daha eski bir sürümü standart olarak yer almakta ve Windows kurulurken beraberinde kullanıma hazır hale getirilmektedir.

Microsoft® Windows Media® Player 10'u dijital ortam dosyalarını bilgisayarınızda ve Internet üzerinde yürütmek ve düzenlenmek amacıyla kullanabilirsiniz. Buna ek olarak, Player'ı CD çalmak, kopyalamak ve yazmak, DVD ve VCD yürütmek ve müzik, video ve kaydedilmiş TV programlarınızı taşıyabilir dijital ses çalma aygıtları, Cep Bilgisayarları ve Taşınabilir Ortam Merkezleri gibi taşıyabilir aygıtlara eşitlemek için kullanabilirsiniz.

Windows Media Player sürümünü Internet üzerindeki çeşitli kaynaklardan ya da bilgisayar dergileriyle birlikte verilen CD-ROM'lar üzerinden temin edebilirsiniz. Program otomatik kurulum özelliğine sahiptir ve hızlı bir biçimde kullanıma hazır hale getirilebilir.

Media Player eskisinden çok daha fazla türde multimedya dosyasını tanıyabilecek ve çalıştırabilecek yapıdadır. Ayrıca zaman içinde "Codec" adı verilen "Plug-In" dosyalarını kurarak daha farklı dosya türlerini tanıması da sağlanabilir. Media Player sadece görüntü değil, aynı zamanda ses dosyalarını da çalabilir. Ayrıca Internet üzerinden yapılan ses ve görüntü yayınlarını da canlı olarak seyredebilmenize imkan tanır.

Şimdi Yürütülüyor: Bu kısımda o an çalıştırılmakta olan video dosyasını seyredebilirsiniz. Eğer bir video değil de ses dosyası çalınıyorsa, o zaman bu ekranda müziğin ritmine uygun olarak hareket eden animasyonlar gösterilecektir. Bu animasyonları ekranın altındaki küçük tuşlardan değiştirebilirsiniz.

Kitaplık: Bilgisayarınızdaki dijital ortam dosyalarını veya Internet'te bulunan içeriğe bağlantıları düzenleme veya en sevdiğiniz ses ve video içeriklerinden çalma listeleri oluşturmakta kullanılır.

Kopyala: CD çalma veya CD'deki belirli parçaları bilgisayarınızdaki kitaplığa kopyalama işlevini görür.

Yaz: Bilgisayarınızda depoladığınız parçalardan kendi CD'lerinizi yazma işlevini görür

Eşitle: Taşınabilir dijital ses çalma aygıtları, Cep Bilgisayarları ve Taşınabilir Ortam Merkezleri gibi taşıyabilir aygıtlara müziğinizi, videonuzu ve kaydedilmiş TV programlarınızı eşitlemede kullanılır.

Kılavuz: Internet'te dijital ortam bulma işlevini görür.

Diğer İşlemler:

Menü çubuğunu her zaman tam modda gösterme Görünüm menüsünde Menü Çubuğu Seçenekleri'nin üzerine gelin ve Menü Çubuğunu Göster'i tıklayın.

Tam modda menü çubuğunu her zaman gizleme Görünüm menüsünde Menü Çubuğu Seçenekleri'nin üzerine gelin ve Menü Çubuğunu Gizle'yi tıklayın.

Menü çubuğunu, yalnızca işaretçi tam modda Player'ın üst kısmına getirildiğinde görüntüleme Görünüm menüsünde Menü Çubuğu Seçenekleri'nin üzerine gelin ve Menü Çubuğunu Otomatik Gizle'yi tıklayın.

M. SİSTEM ARAÇLARI

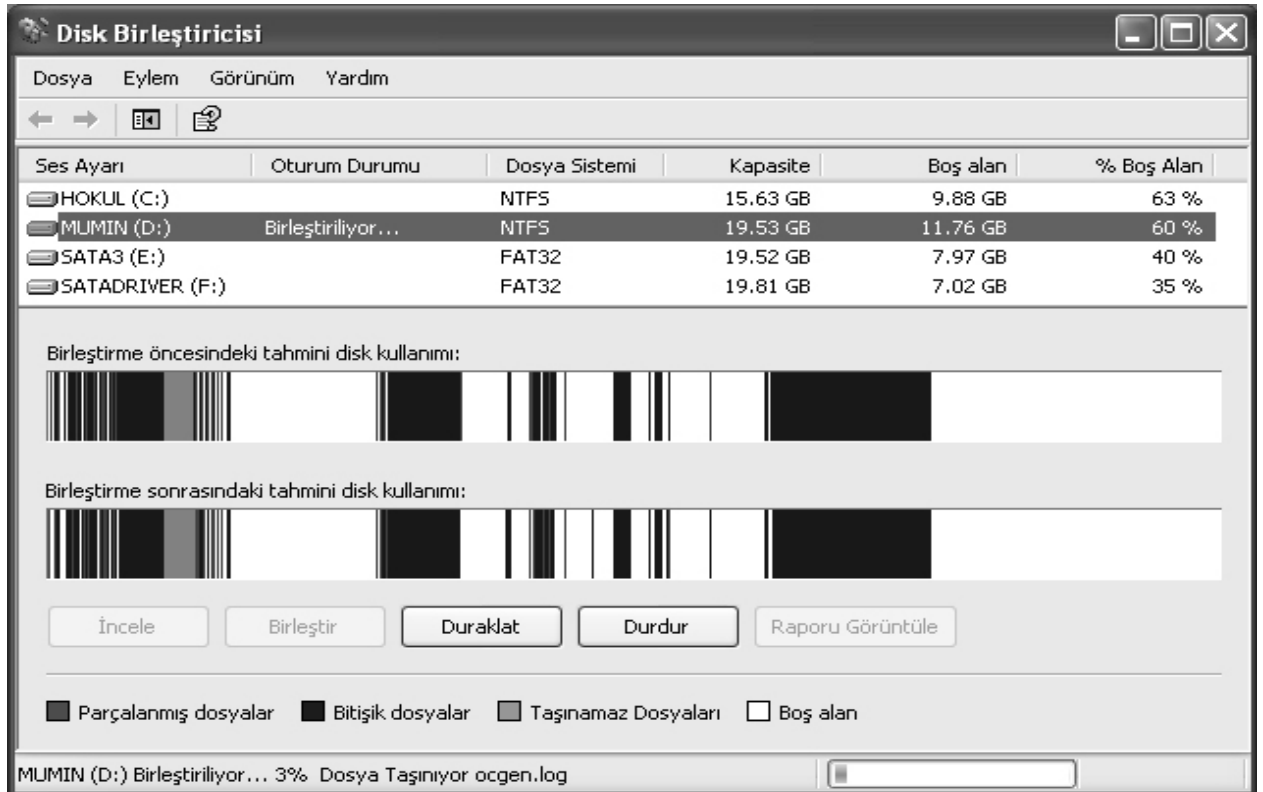
Bilgisayarın kullanımı sırasında bilgi almak, bakım işlemleri yapmak için sistem araçları kullanılır.

Disk temizleme aracı

Disk Temizleme aracı çok kullanılan bir seçenek değildir. Sıralanan işlemleri tek tek yapmak mümkündür. Bu seçenekler bilgisayarınızda birer klasör olarak yer alır. Bu klasörleri sildiğinizde disk temizleme aracını çalıştırmaya gerek kalmaz.

Disk temizleme aracını çalıştırabilmek için Başlat\Programlar\Donatılar\Disk Temizleme seçeneği seçilmelidir. Daha sonra hangi diskin temizleneceğini soran bir pencere ekrana gelecektir. Bu pencereden temizlemek istediğiniz sürücüyü işaretlediğinizde sağda görülen pencere ekrana gelecektir.

Bu pencereden Silmek istediğiniz dosyaları işaretleyerek "Tamam" butonuna basınız.

Disk Birleştiricisi

Bilgisayarın çalışma mantığı doğrultusunda dosyalar sabit diskte parçacıklara bölünmüş olarak kaydedilir. Disk birleştiricisi dağınık olarak kaydedilen öğeleri yeniden düzenleyip, hızlı erişim için bir araya getirir. Diskteki başarıyı artırır.

N. WİNDOWS'U ETKİN KULLANMAK

Kısayollar

Sık yinelenen işlemleri menülerle gerçekleştirmek oldukça uzun süren ve uğraştırıcı bir işlem olmaktadır çoğu zaman. Bu işlemleri kolaylaştırmak ya da kısaltmak için "Kısayol" kullanılır.

Kısayol, birden fazla tuşa verilen sıra ile aynı anda basarak yaratılan görevler için kullanılır. Kısayolların yazımında verilen sıranın izlenmesi koşulu vardır. Kısayollar yazılı kaynaklarda, sırasıyla, basılacak tuşların adıyla ve aralarında (+) işareti ile gösterilir.

Örneğin; Başlat Menüsünü açmanın kısayolu (Ctrl + Esc)'dir. Bunu yapabilmek için (Ctrl) tuşuna basılı tutularak (Esc) tuşuna yalnızca bir kez basılır.

Sık kullanılan kısayollardan örnekler

Kes - (Ctrl + X) ya da (List Karakter + Delete)

Kopyala (Ctrl + C) ya da (Ctrl + Insert)

Yapıştır (Ctrl + V) ya da (List Karakter + Insert)

Geri al (Ctrl + Z)

Yinele (Ctrl + Y)

Bul (Ctrl + F)

Yenile (F5)

Etkin bir uygulamayı kapatmak için (Alt + F4)

Etkin uygulamalar arasında gezinmek için (Alt + Tab)

Fare sağ tuş menüsünü açmak için (Üst Karakter + F10)

Seçili nesnenin özelliklerini öğrenmek için (Alt + Enter)

Yeniden adlandırmak için (F2).

Ctrl + alt + del tuşunun görevi

Bilgisayarda açık olan programlar bazen değişik sebeplerle kilitlenirler.

Bu kilitlenmeleri açmak, daha doğrusu kilitlenmeye sebep olan programı kapatarak bu kilitlenmeyi ortadan kaldırmak için "Windows Görev Yöneticisi" kullanılmalıdır.

Windows Görev Yöneticisi'ni çalıştırabilmek için **Ctrl + alt + del** tuşlarını birlikte basılması gerekir. Bu üç tuşa birlikte basıldığında sağ yanda görülen Windows Görev Yöneticisi penceresi ekrana gelir. Kilitlenmeye sebep olan programın "Durum" sütununda genellikle "Çalışmıyor" ifadesi yer alır.

Bu durumdaki program işaretlenerek "Görevi Sonlandır" butonu tıklanır. Kilitlenme açılana kadar çalışmayan programlar teker teker kapatılır.

NOT: Ctrl + alt + del tuş kombinasyonu MS-DOS ortamında kullanılırsa makineyi resetler.

